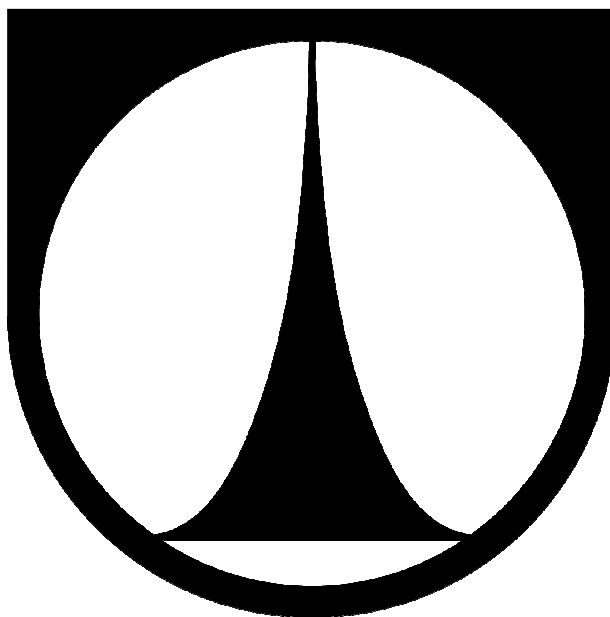

TECHNICKÁ UNIVERZITA V LIBERCI
Ekonomická fakulta

DIPLOMOVÁ PRÁCE

2013

Bc. Helena Vejlová

TECHNICKÁ UNIVERZITA V LIBERCI

Ekonomická fakulta

Studijní program: N 6208 Ekonomika a management
Studijní obor: Podniková ekonomika

Ekonomický vývoj Lužické nemocnice a polikliniky, a.s. a jeho závislost na vybraných změnách ve zdravotnictví

The economic development Lužická nemocnice a poliklinika, a.s. and its dependence on changes in health care

DP-EF-KPO-2013-27

Bc. Helena Vejlová

Vedoucí práce: Ing. Žaneta Boučková, Ph.D., katedra pojišťovnictví

Konzultant: Ing. Petr Urban, ekonomicko - hospodářský náměstek,
Lužická nemocnice a poliklinika, a.s.

Počet stran: 82

Počet příloh: 3

Datum odevzdání: 9. května 2013

Byla jsem seznámena s tím, že na mou diplomovou práci se plně vztahuje zákon č. 121/2000 Sb. o právu autorském, zejména § 60 – školní dílo.

Beru na vědomí, že Technická univerzita v Liberci (TUL) nezasahuje do mých autorských práv užitím mé diplomové práce pro vnitřní potřebu TUL.

Užiji-li diplomovou práci nebo poskytnu-li licenci k jejímu využití, jsem si vědoma povinnosti informovat o této skutečnosti TUL; v tomto případě má TUL právo ode mne požadovat úhradu nákladů, které vynaložila na vytvoření díla, až do jejich skutečné výše.

Diplomovou práci jsem vypracovala samostatně s použitím uvedené literatury a na základě konzultací s vedoucím diplomové práce a konzultantem.

V Liberci, 8. 5. 2013

Poděkování

Tímto bych chtěla poděkovat paní Ing. Žanetě Boučkové, Ph.D. za její cenné rady a vedení diplomové práce. Dále děkuji panu Ing. Petrovi Urbanovi za konzultace a podklady, které mi poskytl pro zpracování této diplomové práce.

Anotace

Diplomová práce se zabývá ekonomickým vývojem vybrané společnosti v závislosti na změnách ve zdravotnictví. První část práce obsahuje stručnou charakteristiku ukazatelů finanční analýzy. Jde o analýzu absolutních dat, analýzu rozdílových ukazatelů, analýzu poměrových ukazatelů a analýzu soustav ukazatelů. V další části práce je popsána konkrétní společnost, a to Lužická nemocnice a poliklinika, a.s., a jsou popsány způsoby financování společnosti zdravotními pojišťovnami. Dále práce obsahuje výpočty finančních ukazatelů, které byly na začátku práce charakterizovány pouze teoreticky, a jsou uvedeny vývoje vybraných údajů společnosti, jako jsou náklady a výnosy, ale také například vývoj počtu pacientů. Navazuje část, ve které je vývoj společnosti včetně změn ve zdravotnictví popsán a vše je analyzováno za roky 2007-2012. Cílem práce je zhodnotit, zdali a jak ovlivnily změny ve zdravotnictví ekonomický vývoj zdravotnického zařízení v letech 2007-2012.

Klíčová slova

Zdravotnictví, finanční analýza, analýza absolutních dat, analýza rozdílových ukazatelů, analýza poměrových ukazatelů, analýza soustav ukazatelů, zdravotní pojišťovny, ukazatel DRG, systém URČ, regulační poplatky, Ministerstvo zdravotnictví ČR

Annotation

The presented thesis deals with the economic development of selected company depending on changes in health care. The first part of thesis includes the basic characteristics of financial analysis indicators. It consists of theoretical definitions of absolute data analysis, analysis of differential indicators, ratios analysis and analysis of systems indicators. In the next part of thesis there are the description of selected company Lužická nemocnice a poliklinika, a.s. and the description of company financing methods through the health insurances. The thesis includes also financial indicators calculations that have been characterized theoretically in the beginning of the thesis, and there are mentioned company data developments such as costs and revenues or number of patients. In the following part there is a description and analysis of the company development and changes in health care in the period of 2007-2012. The main target of this thesis is to analyze if the changes in health care have influenced the economic development of health organization in the period of 2007-2012.

Key Words

Healthcare, financial analysis, absolute data analysis, analysis of differential indicators, ratios analysis, analysis of systems indicators, health insurance, an indicator DRG system URČ, regulatory fees, the Ministry of Health

Obsah

Seznam zkratk.....	10
Seznam tabulek.....	11
Seznam obrázků.....	12
Úvod	13
1 Finanční analýza – základní informace	16
2 Analýza absolutních dat.....	19
2.1 Analýza trendů – horizontální analýza	19
2.2 Procentní rozbor – vertikální analýza	20
2.2.1 Majetková struktura podniku	21
2.2.2 Kapitálová struktura podniku	24
2.2.3 Rozvaha	26
2.2.4 Výkaz zisků a ztrát	27
3 Analýza rozdílových ukazatelů	29
3.1 Čistý pracovní kapitál	29
3.2 Čisté pohotové prostředky	29
3.3 Čistý peněžně - pohledávkový finanční fond	30
4 Analýza poměrových ukazatelů.....	30
4.1 Ukazatelé rentability	31
4.2 Ukazatelé aktivity	34
4.3 Ukazatelé zadluženosti a finanční struktury	36
4.4 Ukazatelé likvidity	37
5 Analýza soustav ukazatelů.....	39
5.1 SWOT analýza.....	40
5.2 Kralický rychlý test.....	41
5.3 Altmanova vícerozměrná diskriminační funkce	42
5.4 Index IN05	43
5.5 Ekonomická přidaná hodnota – EVA	45
6 Popis společnosti Lužická nemocnice a poliklinika, a.s.....	48
7 Aktuální způsoby a metody financování Lužické nemocnice a polikliniky, a.s.	49
8 Popis ekonomického vývoje a hlavních změn v letech 2007-2012.....	52
8.1 Výpočty vybraných ukazatelů finanční analýzy	52
8.2 Vývoj vybraných ekonomických údajů v letech 2007-2011	57
8.3 Vývoj počtu pacientů a bodů v letech 2007-2011	59
8.4 Popis situace v Lužické nemocnici a poliklinice, a.s. v letech 2007-2013, změny ve zdravotnictví	60
9 Hodnocení ekonomického vývoje Lužické nemocnice a polikliniky, a.s. v závislosti na změnách ve zdravotnictví	70
Závěr	78
Seznam použité literatury.....	83
Seznam příloh.....	85

Seznam zkratek

ČR	Česká republika
EU	Evropská unie
DPH	Daň z přidané hodnoty
DRG	Diagnosis Related Group, skupiny vztažené k diagnóze
URČ	Unicitní rodné číslo
VZP	Všeobecná zdravotní pojišťovna
ZPMV	Zdravotní pojišťovna Ministerstva vnitra
VOZP	Vojenská zdravotní pojišťovna
ČPZP	Česká průmyslová zdravotní pojišťovna
RBP	Revírní bratrská pokladna
OBZP	Osoba bez zdanitelných příjmů
ZP Škoda	Zaměstnanecká pojišťovna Škoda

Seznam tabulek

Tab. 1 - Kralickův rychlý test.....	42
Tab. 2 - Altmanova vícerozměrná diskriminační funkce – hodnocení situace.....	43
Tab. 3 - Index IN05 – hodnocení situace.....	45
Tab. 4 - Výpočty ukazatelů rentability.....	53
Tab. 5 - Výpočty ukazatelů aktivity.....	54
Tab. 6 - Výpočty ukazatelů zadluženosti.....	55
Tab. 7 - Výpočty ukazatelů likvidity.....	56
Tab. 8 - Rozhodující náklady v tis. Kč.....	59
Tab. 9 – Výnosy.....	59
Tab. 10 – Hospodářský výsledek.....	60
Tab. 11 - Vývoj počtu pacientů a bodů v Lužické nemocnici.....	60
Tab. 12 - Vývoj počtu pacientů a bodů v Lužické poliklinice.....	60
Tab. 13 - Vývoj počtu pacientů a bodů – ošetrovatelská lůžka.....	61

Seznam obrázků

Obr. 1 - Grafické znázornění vertikální analýzy podniku.....	20
Obr. 2 - Grafické znázornění vertikální analýzy podniku.....	21
Obr. 3 - Grafické znázornění majetkové struktury podniku.....	22
Obr. 4 - Grafické znázornění kapitálové struktury podniku.....	25
Obr. 5 - SWOT analýza.....	41
Obr. 6 – Vývoj ukazatelů rentability v letech 2007-2011.....	54
Obr. 7 – Vývoj ukazatelů aktivity v letech 2007-2011.....	55
Obr. 8 – Vývoj ukazatelů zadluženosti v letech 2007-2011.....	56
Obr. 9 – Vývoj ukazatelů likvidity v letech 2007-2011.....	57
Obr. 10 - Vývoj průměrných mezd v letech 2007-2012.....	77

Úvod

Téma, kterým se zabývá tato práce, ekonomický vývoj vybrané společnosti v závislosti na změnách ve zdravotnictví, je z pohledu dnešní doby zajímavé, protože témata spojená se zdravotnictvím jsou v současné době velmi diskutována.

Lidé vnímají oblast zdravotnictví a zdravotnickou péči jako velice důležitou a zároveň za samozřejmou, ale mnohdy si neuvědomují úskalí a složitosti této oblasti. Ať už jde o složitost vykonávané práce lékařů a ostatních zdravotnických pracovníků, nebo o složitost financování a způsoby ekonomického fungování zdravotnických zařízení. Ve zdravotnictví existuje totiž velká a v jiných odvětvích podnikání nevídaná asymetrie mezi znalostmi např. lékaře a pacienta, „konzumenta“ zdravotní péče.

Finanční ukazatele a ukazatele finanční analýzy jsou rovněž v současné době velmi oblíbené. Důvodem je, že právě tyto ukazatele dobře a přesně odrážejí výkonnost společnosti, a zároveň vypovídají o ať už správném nebo špatném hospodaření podniku.

Tato práce tyto dvě témata propojuje. Cílem je ukázat, jakým způsobem zdravotnictví může ovlivnit ekonomický vývoj vybrané společnosti a na základě výpočtů ukazatelů finanční analýzy zhodnotit tento vývoj. Finanční analýza je dobrým prostředkem ke zmapování situace každého podniku, a to i toho z oblasti zdravotnictví, a z výsledků lze odvodit spoustu informací a zajímavostí.

První část práce obsahuje základní informace o finanční analýze, o jejích zakladatelích a vývoji, a dále je rozdělena na čtyři části. Jde o popis analýzy absolutních dat, analýzy rozdílových ukazatelů, analýzy poměrových ukazatelů a analýzy soustav ukazatelů.

V úvodu další části jsou popsány obecné informace, zajímavosti a „postřehy“ z oblasti zdravotnictví a poté se práce věnuje již konkrétnímu zdravotnickému zařízení, a to Lužické nemocnici a poliklinice, a.s.. Společnost je popsána, jsou uvedeny základní informace a údaje.

Následující část práce se zabývá aktuální problematikou financování nemocnice a způsoby plateb zdravotních pojišťoven. Jde o stručný popis fungování systému v rámci lůžkové péče, ambulantní péče, ambulantních specialistů a následné péče.

Jako další podklad pro splnění cíle práce jsou vypočítány vybrané finanční ukazatele z části teoretické, a to ty nejdůležitější. Jde o analýzu 5 let a zdrojem pro výpočty jsou interní materiály společnosti Lužická nemocnice a poliklinika, a.s.

Dále jsou uvedeny různé ekonomické údaje o vývoji společnosti, o vývoji počtu pacientů a je zachycen také vývoj počtu bodů pro nemocnici.

V poslední řadě je vývoj společnosti popsán, půjde o analýzu období od roku 2007 až po současnost, a popis situace bude pojatý chronologicky v čase.

V poslední části práce je ekonomický vývoj Lužické nemocnice a polikliniky, a.s. zhodnocen. Hlavním cílem práce je určit, zdali a jak moc má oblast zdravotnictví a její změny dopad na ekonomický vývoj společnosti. Podkladem pro zhodnocení jsou výsledky finanční analýzy.

Dalším cílem této práce je potvrdit nebo vyvrátit následující tři tvrzení:

- Lužická nemocnice a poliklinika, a.s. poskytuje vysoké mzdové prostředky svým zaměstnancům,
- zavedení regulačních poplatků mělo za následek razantní zlepšení a zvýšení hospodářského výsledku společnosti Lužická nemocnice a poliklinika, a.s.,
- ekonomická situace Lužické nemocnice a polikliniky, a.s. se celkově zlepšuje.

Závěr práce se krátce věnuje i možným doporučením pro vybranou společnost do budoucího období.

V průběhu zpracovávání diplomové práce je využita řada metod mapující problematiku zdravotnictví a finanční analýzu. Jde zejména o:

- literární rešerši,
- analýzu dat z výkazů společnosti (rozvaha, výkaz zisků a ztrát),
- srovnávací analýzu ekonomických dat vybrané společnosti.

1 Finanční analýza – základní informace

Moderní chápání finanční analýzy vzniklo ke konci 19. století v USA, ovšem zatím se jednalo o chápání na úrovni zobrazování rozdílů v absolutních účetních ukazatelích, přičemž z nich byly uvažovány téměř výhradně peníze. Po první světové válce začaly být sledovány účetní výkazy za účelem hodnocení schopnosti splácet úvěr zejména velkých firem. Systematický rozvoj finanční analýzy a jejích nástrojů začal v průběhu Velké hospodářské krize, kdy začala být důležitá problematika likvidity, která se tak stala součástí analytických úvah. Vyvrcholení krize pak přineslo uvažování o přežití firmy. Další rozvoj finanční analýzy následoval po druhé světové válce, kdy začala být zohledňována i výkonnost firem.

V česky mluvících zemích se problematikou finanční analýzy jako první zabýval Josef Pazourek, který se do dějin ekonomické vědy zapsal jako průkopník moderního účetnictví a vysokého obchodního školství. Dále byl spoluvůdce první české ekonomické encyklopedie a v roce 1906 vydal knihu *Bilance akciových společností*. Zajímavostí je, že česká literatura původně užívala termín přejatý z němčiny bilanční analýza. Teprve po roce 1989 se prosadil angloamerický termín finanční analýza.

V posledních několika letech docházelo k pokusům o implementaci nových přístupů v managementu¹, které mají společný cíl zefektivnit firemní činnosti a zvýšit firemní výkonnost. Mezi hlavní se řadí management kvality, zplošťování organizační struktury, kontinuální zkvalitňování procesů, reengineering, atd. Tyto systémy ale často nedokázaly propojit faktory determinující tvorbu hodnoty – akcelerátory hodnoty „Value drivers“ s vrcholovým cílem firmy.

Je nutné si ovšem uvědomit, že konstrukce ukazatelů² je z hlediska složitosti reality podnikové praxe konstruována pomocí velice jednoduchého matematického aparátu, který

¹ MARINIČ, Pavel. *Měření firemní výkonnosti*. Praha: Vysoká škola ekonomie a managementu, 2007, s.8. ISBN 978-80-96730-24-0.

² MARINIČ, Pavel. *Měření firemní výkonnosti*. Praha: Vysoká škola ekonomie a managementu, 2007, s.8. ISBN 978-80-96730-24-0.

není schopen tuto realitu popsat algoritmem. Dalším problémem je to, že vypovídací schopnost analytického aparátu je podmíněna vypovídací schopností dat, které má k dispozici. Exaktní čísla jsou zaměřená do minulosti na jevy, které již skončily a G. Wohe je nazývá „nedostatky databáze“, a nedostatky typu, že sebelépe konstruovaný ukazatel musí být věcně vysvětlen, nazývá „nedostatky metodické“. R. C. Hoggins naopak varuje před mechanickou aplikací výstupů finanční analýzy.

Nedostatky základních ukazatelů³ znehodnocují snahu po konstrukci klíčových faktorů výkonnosti Value Driver Tree, který vznikne rozložením těchto ukazatelů do dílčích ukazatelů nižší úrovně a pomocí faktorové analýzy definuje jednotlivé vlivy, které ovlivňují tvorbu hodnoty, a tím identifikuje klíčové elementy výkonnosti podniku.

Ukazatele tohoto typu mají ale naopak i své veliké klady⁴. Jejich shromažďování a zpracování je velice rychlé a není finančně náročné a jejich konstrukce vychází z účetních standardů.

V současné době⁵ místo obchodníků a stratégů začínají firmy hledat ekonomy a manažery zaměřené na řízení nákladu. Jeden z nástrojů, který by měl být využit jako zdroj informací pro tyto manažery, je systém finančních ukazatelů, a to právě finanční analýza.

Protože manažerská rozhodnutí se ve firmě dělají neustále, měla by být finanční analýza prováděna průběžně a podrobně vyhodnocována nejméně jednou ročně.

Význam finanční analýzy v dnešní době⁶, kdy se často mění ekonomické podmínky pro podniky, je především poskytnout kompletní a důvěryhodné zhodnocení finanční situace podniku, bez kterého lze jen těžko zajistit úspěšnost podniku. Finanční analýza pomáhá odhalit, zda je podnik dostatečně ziskový, zda má vhodnou kapitálovou strukturu, zda využívá efektivně svých aktiv, zda je schopen včas splácet své závazky atd. S tím souvisí i fakt, že finanční analýza je schopna určit a „rozklíčovat“ silné a slabé stránky vybraného

³ MARINIČ, Pavel. *Měření firemní výkonnosti*. Praha: Vysoká škola ekonomie a managementu, 2007, s.8. ISBN 978-80-96730-24-0.

⁴ MARINIČ, Pavel. *Měření firemní výkonnosti*. Praha: Vysoká škola ekonomie a managementu, 2007, s.8. ISBN 978-80-96730-24-0.

⁵ Finanční analýzy a rozborů. *Ekonomservis* [online]. Písek, 2013 [cit. 2013-05-05]. Dostupné z:

<http://www.ekonomservis.cz/index.php/ekonomicke-poradenstvi/financni-poradenstvi>

⁶ Finanční analýza. *Finanalýza* [online]. [cit. 2013-05-05]. Dostupné z: <http://www.finanalýza.kvalitne.cz/>

podniku. Co je slabinou společnosti a co je naopak silnou oblastí. Finanční analýza ale neslouží jen k hodnocení minulé a současné situace podniku, ale i k vytvoření podkladů k rozhodování a prognózování vývoje do budoucna.

V souhrnu lze tedy říci, že k hodnocení finančního hospodaření podniku a zmapování ekonomického řízení podniku je vhodné jako základ použít finanční analýzu. Finanční analýza zkoumá finanční zdraví podniku a je neodmyslitelnou součástí systematického řízení podniku po stránce financí. Finanční analýza je zpětná vazba všech aktivit firmy a odhalí, kam se podnik v jednotlivých oblastech finančního řízení dostal, jaké finanční cíle se podařilo naplnit a které naopak ne.

Při této metodě se data třídí, poměřují mezi sebou, zjišťují se vztahy a souvislosti mezi nimi, určuje se jejich vývoj a na základě toho lze dospět k určitým závěrům.

Obecně lze rozdělit fáze finanční analýzy takto⁷:

- získání dat pro analýzu a jejich úpravu,
- konstrukce finančních ukazatelů a jejich výpočet,
- interpretace výsledků.

Finanční analýza obsahuje dvě části.⁸ Fundamentální analýzu, která je založena na znalostech souvislostí mezi ekonomickými i neekonomickými jevy, na zkušenostech odborníků, na jejich odhadech a citu pro situace a která zpracovává kvalitativní údaje, a technickou analýzu, která používá matematických, statistických a dalších metod ke kvantitativnímu zpracování ekonomických dat, díky nimž lze posoudit výsledky.

Teoretická část se zabývá analýzou technickou, která se dělí na 4 základní skupiny – analýza absolutních dat, analýza rozdílových ukazatelů, analýza poměrových ukazatelů a analýza soustav ukazatelů. Jednotlivé ukazatele jsou krátce popsány a jsou uvedeny metody výpočtů.

⁷ LANDA, Martin a Michal POLÁK. *Ekonomické řízení podniku*. Brno: Computer Press, a.s., 2008. ISBN 978-80-251-1996-9.

⁸ SEDLÁČEK, Jaroslav. *Finanční analýza podniku*. Brno: Computer Press, a.s., 2009. ISBN 978-80-251-1830-6.

2 Analýza absolutních dat

Analytik se nejprve musí zabývat informacemi obsaženými v účetních výkazech, tj. zkoumá, jaký je vývoj jednotlivých položek obsažených v účetnictví a dále zkoumá vývoj struktury, tj. jak se mění váha jednotlivých položek v celkovém kontextu⁹.

Analýza absolutních dat se rozděluje na horizontální a vertikální analýzu.

2.1 Analýza trendů – horizontální analýza

Analýza trendů využívá data¹⁰, která jsou získávána nejčastěji z účetních výkazů, jako jsou rozvaha a výkaz zisku a ztráty. Sleduje se jak vývoj absolutních hodnot dat v čase, tak i procentní změny, a změny jsou zachyceny v řádcích – horizontálně. Hodnota položky rozvahy či výkazu zisku a ztráty je zaznamenána za jednotlivé roky a poté se vypočítá procentuální změna:

$$\text{změna v \%} = \frac{\text{běžné období} - \text{předchozí období}}{\text{předchozí období}} \times 100$$

Grafické zobrazení¹¹ změn vybraných položek majetku a kapitálu, nákladů a výnosů podniku v čase je velice ilustrativní, zajímavé a působivé. Je to nejjednodušší a nejpoužívanější metodou při zpracování zpráv o hospodaření podniku a o jeho minulém i budoucím vývoji.

Při hodnocení situace by měl brát analytik v úvahu o okolní podmínky, jakou jsou například změny v daňové soustavě, vstup nových konkurentů na trh, změny podmínek na kapitálovém trhu, změny v poptávce a v cenách vstupů, mezinárodní vlivy, atd.

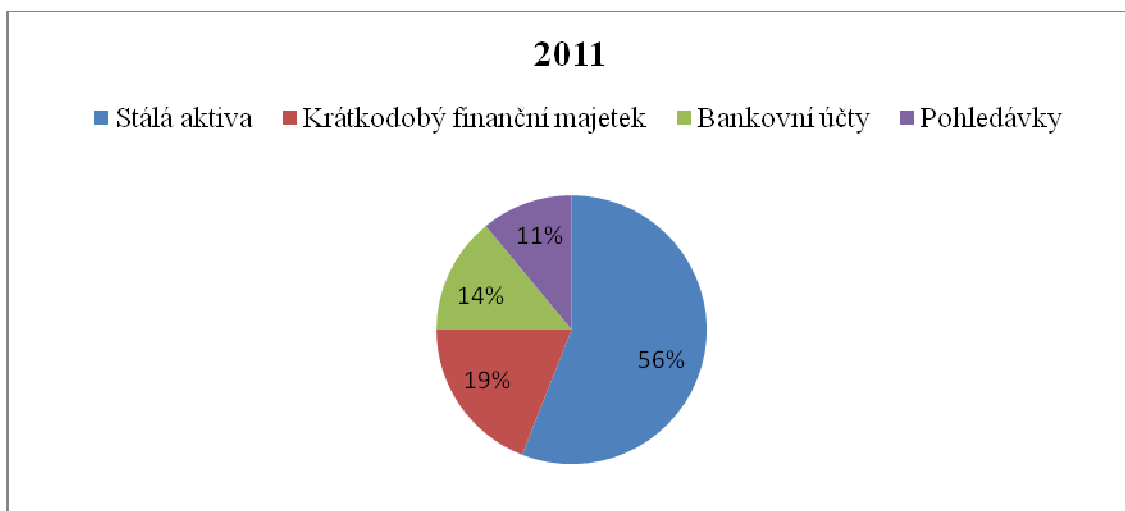
⁹ KISLINGEROVÁ, Eva. Finanční analýza. *Euroekonom* [online]. [cit. 2013-04-30]. Dostupné z: <http://www.euroekonom.sk/download2/testy-prijimacky-vs-ekonomia/Materialy-na-prijimacky-Podnikova-ekonomika-PE301-7.pdf>

¹⁰ SEDLÁČEK, Jaroslav. *Finanční analýza podniku*. Brno: Computer Press, a.s., 2009, s.13.ISBN 978-80-251-1830-6.

¹¹ SEDLÁČEK, Jaroslav. *Finanční analýza podniku*. Brno: Computer Press, a.s., 2009, s.15.ISBN 978-80-251-1830-6.

2.2 Procentní rozbor – vertikální analýza

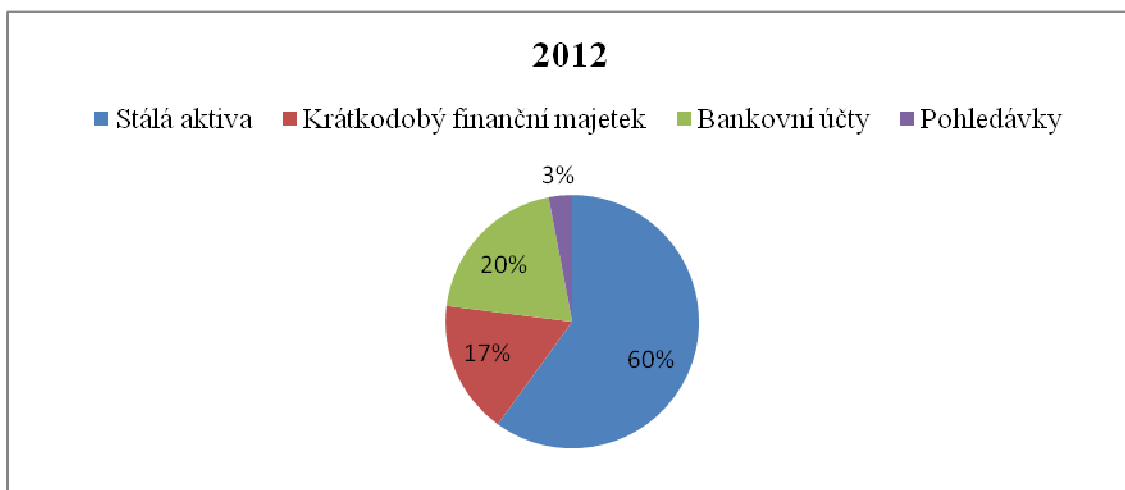
U vertikální analýzy¹² se nepostupuje horizontálně napříč jednotlivými roky, ale odshora dolů. Základem procentního vyjádření je v rozvaze hodnota celkových aktiv (100 %), ve výkazu zisku a ztrát velikost tržeb (100 %) a sleduje se, jak se v jednotlivých letech liší procentuální podíly jednotlivých komponent těchto účetních výkazů.

Obr. 1: Grafické znázornění vertikální analýzy podniku

Zdroj: SEDLÁČEK, Jaroslav. *Finanční analýza podniku*. Brno: Computer Press, a.s., 2009. ISBN 978-80-251-1830-6.

¹² SEDLÁČEK, Jaroslav. *Finanční analýza podniku*. Brno: Computer Press, a.s., 2009, s.17. ISBN 978-80-251-1830-6.

Obr. 2: Grafické znázornění vertikální analýzy podniku

Zdroj: SEDLÁČEK, Jaroslav. *Finanční analýza podniku*. Brno: Computer Press, a.s., 2009. ISBN 978-80-251-1830-6.

Ze struktury aktiv a pasiv je zřejmé, jaké je složení hospodářských prostředků, které jsou potřeba pro výrobní i obchodní aktivity podniku a z jakých zdrojů byly pořízeny.

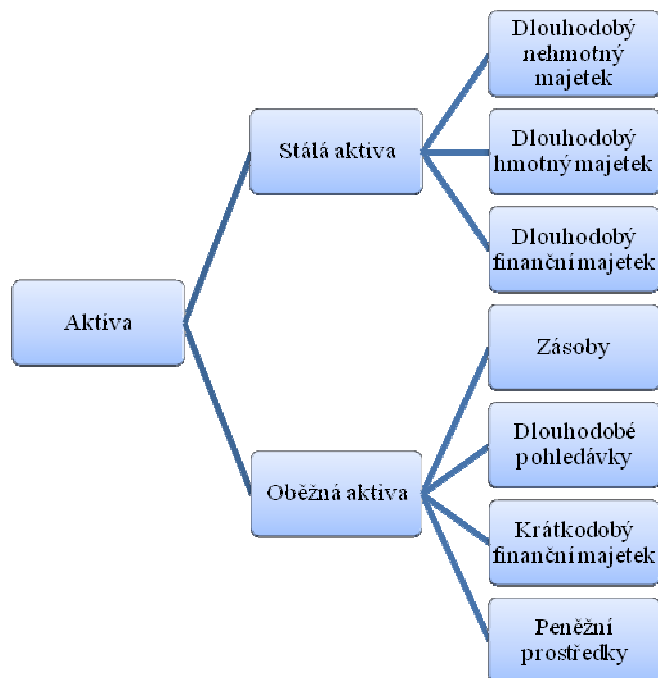
2.2.1 Majetková struktura podniku

Majetek podniku¹³, aktiva, jsou hodnoty, které podniku patří, jsou při jeho podnikatelských aktivitách užívány a předpokládá se, že přinesou podniku budoucí ekonomický prospěch.

Majetek podniku můžeme užít při výrobě produktů, k úhradě závazků, rozdělit vlastníkům podniku a můžeme je přeměnit v jiné aktivum.

¹³ HYRŠLOVÁ, Jaroslava, Jiří KLEČKA a Pavel MARINIČ. *Ekonomika podniku*. Praha: Vysoká škola ekonomie a managementu, 2007. ISBN 978-80-86730-25-7.

Majetek podniku se dělí na dlouhodobý (stálý) a oběžný majetek.

Obr. 3: Grafické znázornění majetkové struktury podniku

Zdroj: SEDLÁČEK, Jaroslav. *Finanční analýza podniku*. Brno: Computer Press, a.s., 2009. ISBN 978-80-251-1830-6.

Dlouhodobý majetek

Dlouhodobý majetek představuje¹⁴ významnou složku aktiv účetních jednotek. Je výsledkem minulých transakcí, je ocenitelný v peněžních jednotkách a má přinášet účetní jednotce ekonomický prospěch.

Dlouhodobý majetek¹⁵ slouží podniku dlouhodobě, a to dobu delší než jeden rok. Nespotřebovává se najednou, ale postupně ve formě odpisů nebo může být neodpisovaný, jako např. umělecká díla, která se v čase zhodnocují. Může se označit také jako stálá, fixní, neoběžná aktiva.

¹⁴ NOVOTNÝ, Pavel. *Finanční účetnictví*. 1.vydání. Praha: Vysoká škola ekonomie a managementu, 2007. ISBN 978-80-86730-16-5.

¹⁵ SEDLÁČEK, Jaroslav. *Účetní data v rukou manažera: -finanční analýza v řízení firmy*. 2.vydání. Praha: Computer Press, 2001. ISBN 80-7226-562-8.

„Doba použitelnosti je definována ve Vyhlášce a „rozumí se jí doba, po kterou je majetek využitelný pro současnou nebo uchovatelný pro další činnost, nebo může sloužit jako podklad nebo součást zdokonalovaných nebo jiných postupů a řešení včetně ověřování nehmotných výsledků“.“¹⁶

Dlouhodobý majetek zahrnuje¹⁷ dlouhodobý hmotný majetek, dlouhodobý nehmotný majetek a dlouhodobý finanční majetek. Dlouhodobý majetek může být nemovitý (budovy, pozemky) nebo movitý (strojní zařízení, inventář). Do dlouhodobého nehmotného majetku se řadí např. software, ocenitelná práva, know how atd. Poslední část dlouhodobého majetku – dlouhodobý finanční majetek - jsou cenné papíry a účasti v jiných podnicích.

Oběžný majetek

Oběžný majetek¹⁸ je neustále v pohybu a vyskytuje se ve dvou podobách, které přechází jedna v druhou – věcná, jako jsou suroviny, materiál, polotovary, a peněžní – peníze, krátkodobé cenné papíry. Zahrnuje¹⁹ zásoby nakupované, zásoby vlastní výroby, pohledávky, finanční majetek krátkodobé povahy a peněžní prostředky.

Oběžná aktiva představují majetek, který se při hospodářské činnosti podniku spotřebovává najednou²⁰.

Oběžný majetek se dělí na²¹:

1. zásoby – potřebné k zajištění plynulosti výroby i prodeje, ale na druhou stranu vznikají podniku náklady na jejich udržování a skladování
 - a. zásoby nakupované – materiál, zboží,
 - b. zásoby vlastní výroby – podnik vytvořil vlastní činností,

¹⁶ NOVOTNÝ, Pavel. *Finanční účetnictví*. 1.vydání. Praha: Vysoká škola ekonomie a managementu, 2007. ISBN 978-80-86730-16-5.

¹⁷ HYRŠLOVÁ, Jaroslava, Jiří KLEČKA a Pavel MARINIČ. *Ekonomika podniku*. Praha: Vysoká škola ekonomie a managementu, 2007, s.44. ISBN 978-80-86730-25-7.

¹⁸ SEDLÁČEK, Jaroslav. *Účetní data v rukou manažera: -finanční analýza v řízení firmy*. 2.vydání. Praha: Computer Press, 2001. ISBN 80-7226-562-8.

¹⁹ HYRŠLOVÁ, Jaroslava, Jiří KLEČKA a Pavel MARINIČ. *Ekonomika podniku*. Praha: Vysoká škola ekonomie a managementu, 2007, s.46. ISBN 978-80-86730-25-7.

²⁰ SEDLÁČEK, Jaroslav. *Finanční analýza podniku*. Brno: Computer Press, a.s., 2009. ISBN 978-80-251-1830-6.

²¹ HYRŠLOVÁ, Jaroslava, Jiří KLEČKA a Pavel MARINIČ. *Ekonomika podniku*. Praha: Vysoká škola ekonomie a managementu, 2007, s.46,47. ISBN 978-80-86730-25-7.

2. pohledávky – pohledávky z obchodních vztahů a pohledávky za upsaný základní kapitál
 - a. pohledávky krátkodobé – doba splatnosti je jeden rok a méně,
 - b. pohledávky dlouhodobé – doba splatnosti je delší než jeden rok,
3. krátkodobý finanční majetek – cenné papíry k obchodování a dlužné cenné papíry se splatností do jednoho roku,
4. peněžní prostředky – vklady na účtech podniku, poukázky na odběr produktů, šeky atd.

Zásoby má držet²² účetní jednotka od jejich pořízení k jejich realizaci jen krátkodobě, a to tak, že doba normálního provozního cyklu zásob nebude delší, než je délka účetního období, tj. 12 po sobě jdoucích měsíců.

Pohledávka podle Pavla Novotného²³ „ je součástí aktiv a představuje právo věřitele požadovat na odběrateli (dlužníkovi) plnění z jeho určitého závazku. Dlužník má povinnost svému závazku dostát uhrazením pohledávky věřitele a věřitel má zase právo toto plnění dlužníka vymáhat. Pohledávka zaniká, když dlužník vyrovná svůj závazek a tím je věřitel uspokojen“.

Krátkodobý finanční majetek²⁴ jsou hlavně peněžní prostředky na běžných účtech i v hotovosti, ale jeho součástí jsou tedy i krátkodobé cenné papíry a podíly, popř. krátkodobé finanční výpomoci.

2.2.2 Kapitálová struktura podniku

”Kapitálová struktura vypovídá o tom, kdo je vlastníkem majetku firmy, resp. o tom, z jakých zdrojů (pasiv) majetek vznikl. Vložil-li kapitál do firmy sám podnikatel (nebo

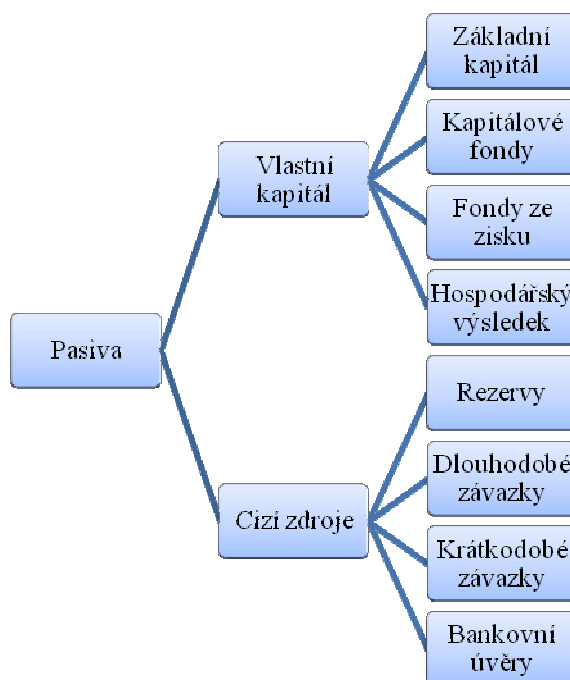
²² NOVOTNÝ, Pavel. *Finanční účetnictví*. 1.vydání. Praha: Vysoká škola ekonomie a managementu, 2007, s.57. ISBN 978-80-86730-16-5.

²³ NOVOTNÝ, Pavel. *Finanční účetnictví*. 1.vydání. Praha: Vysoká škola ekonomie a managementu, 2007, s.101. ISBN 978-80-86730-16-5.

²⁴ NOVOTNÝ, Pavel. *Finanční účetnictví*. 1.vydání. Praha: Vysoká škola ekonomie a managementu, 2007, s.79. ISBN 978-80-86730-16-5.

skupina vlastníků), hovoříme o vlastním kapitálu. Pokud vkladatelem kapitálu je věřitel (např. banka), hovoříme o cizím (úvěrovém) kapitálu.”²⁵

Kapitál podniku, pasiva, se dělí tedy na vlastní kapitál a cizí zdroje.

Obr. 4: Grafické znázornění kapitálové struktury podniku

Zdroj: SEDLÁČEK, Jaroslav. *Finanční analýza podniku*. Brno: Computer Press, a.s., 2009. ISBN 978-80-251-1830-6.

Vlastní kapitál

Vlastní kapitál²⁶ patří vlastníkůům firmy, je hlavním nositelem podnikatelského rizika a tím pádem je jeho podíl na celkovém kapitálu ukazatelem finanční jistoty a nezávislosti firmy. Jak je patrné z obr. 4, vlastní kapitál se dělí na základní kapitál, kapitálové fondy, fondy ze zisku a zisk.

²⁵ SEDLÁČEK, Jaroslav. *Účetní data v rukou manažera: -finanční analýza v řízení firmy*. 2.vydání. Praha: Computer Press, 2001, s.20. ISBN 80-7226-562-8.

²⁶ SEDLÁČEK, Jaroslav. *Účetní data v rukou manažera: -finanční analýza v řízení firmy*. 2.vydání. Praha: Computer Press, 2001, s.21. ISBN 80-7226-562-8.

Základní kapitál je tvořen jak peněžitými, tak nepeněžitými vklady společníků do společnosti a vytváří kapitálové společnosti, komanditní společnost i veřejnou obchodní společnost. Kapitálové fondy jsou tvořeny z kapitálových vkladů a nezvyšují základní kapitál společnosti. Fondy ze zisku jsou např. rezervní fond, statutární fond atd.²⁷ Výsledek hospodaření²⁸ odráží to, co podnik vlastní činností z vloženého kapitálu získal a jedná se jak o výsledek hospodaření daného období, tak o výsledek hospodaření let minulých.

Cizí kapitál

Cizí kapitál jsou zdroje²⁹, které jsou podniku k dispozici jen po určitou dobu, firma je musí v určité době splatit a platí za ně úroky a ostatní výdaje spojené s jeho získáváním.

Jednou z částí cizích zdrojů jsou rezervy. Rezervy mohou mít obecný charakter nebo se vytvářet za určitým účelem. Jsou to částky³⁰ určené jednak na krytí případných rizik a jednak na přesně vymezené účely jako jsou např. rezervy na opravu dlouhodobého majetku. Další částí jsou dlouhodobé závazky³¹, které jsou tvořeny emitovanými dluhopisy, přijatými zálohami a směnkami k úhradě a jinými závazky, které mají splatnost delší než jeden rok. Krátkodobé závazky³² jsou částky, které podnik dluží dodavatelům za výrobky dodané na obchodní úvěr, zálohy přijaté od odběratelů, částky nevyplacených mezd a platů, ostatní závazky ke společníkům a zaměstnancům, atd. Poslední část, bankovní úvěry, jsou závazky k finančním institucím a mohou být běžné nebo dlouhodobé.

2.2.3 Rozvaha

Rozvaha je obraz majetkové a kapitálové struktury podniku. Je to soupis majetku podniku

²⁷ SEDLÁČEK, Jaroslav. *Finanční analýza podniku*. Brno: Computer Press, a.s., 2009. ISBN 978-80-251-1830-6.

²⁸ HYRŠLOVÁ, Jaroslava, Jiří KLEČKA a Pavel MARINIČ. *Ekonomika podniku*. Praha: Vysoká škola ekonomie a managementu, 2007. ISBN 978-80-86730-25-7.

²⁹ SEDLÁČEK, Jaroslav. *Účetní data v rukou manažera: -finanční analýza v řízení firmy. 2.vydání*. Praha: Computer Press, 2001. ISBN 80-7226-562-8.

³⁰ HYRŠLOVÁ, Jaroslava, Jiří KLEČKA a Pavel MARINIČ. *Ekonomika podniku*. Praha: Vysoká škola ekonomie a managementu, 2007. ISBN 978-80-86730-25-7.

³¹ SEDLÁČEK, Jaroslav. *Účetní data v rukou manažera: -finanční analýza v řízení firmy. 2.vydání*. Praha: Computer Press, 2001. ISBN 80-7226-562-8.

³² SEDLÁČEK, Jaroslav. *Finanční analýza podniku*. Brno: Computer Press, a.s., 2009. ISBN 978-80-251-1830-6.

v peněžním vyjádření a zdrojů financování k určitému časovému okamžiku. Neboli rozvaha zachycuje na jedné straně majetkovou strukturu – aktiva a na druhé straně kapitálovou strukturu – pasiva. Základní schéma rozvahy je v Příloze A.

Rozvaha je založena na tzv. bilanční rovnici³³:

$$\text{Majetek} = \text{Vlastní kapitál} + \text{Cizí zdroje}$$

Základní charakteristiky rozvahy³⁴:

- utříděný přehled aktiv a pasiv v určitém ocenění k určitému okamžiku,
- vykazuje, z jakých zdrojů byl majetek pořízen,
- vyjadřuje stav a složení majetku,
- rozeznáváme rozvahu zahajovací, počáteční a konečnou,
- dynamický pohled je možné získat jen z porovnání rozvah za více období,
- sestavuje se k rozvahovému dni,
- hodnotové vyjádření jednotlivých položek aktiv a pasiv jsou rozvahové stavy.

V rozvaze mohou nastat tyto změny³⁵:

- pokles (růst) jedné položky aktiv a růst jiné položky,
- pokles (růst) jedné položky pasiv a růst jiné položky,
- růst (pokles) jedné položky na straně aktiv i pasiv, zároveň o stejnou částku vzroste (poklesne) celkový součet aktiv i pasiv.

2.2.4 Výkaz zisků a ztrát

³³ NOVOTNÝ, Pavel. *Základy účetnictví*. Praha: Vysoká škola ekonomie a managementu, 2007, s.23. ISBN 978-80-86730-08-0.

³⁴ NOVOTNÝ, Pavel. *Základy účetnictví*. Praha: Vysoká škola ekonomie a managementu, 2007, s.23. ISBN 978-80-86730-08-0.

³⁵ SCHOLLEOVÁ, Hana. *Ekonomické a finanční řízení pro neekonomy*. Praha: Grada Publishing, a.s., 2008. ISBN 978-80-247-2424-9.

Ve výkazu zisků a ztrát se sledují³⁶ tokové veličiny, jako jsou náklady, výnosy a z nich plynoucí zisk nebo ztráta narůstajícím způsobem od začátku účetního období do jeho konce. Výkaz pak vypovídá o struktuře výsledku hospodaření.

Je na rozhodnutí účetní jednotky, zda bude sestavovat výkaz zisku a ztráty v druhovém členění nebo v účelovém členění. Účetní jednotka může uvážit, zda jí bude více vyhovovat druhové nebo účelové členění nákladů provozního výsledku hospodaření. Členění výkazu zisku a ztráty je rozdílné pouze u provozního výsledku hospodaření, u dalších dvou výsledků hospodaření, finančního a mimořádného, je struktura výkazů zisku a ztráty shodná.

Základní schéma výkazu zisků a ztrát se nachází v příloze B.

³⁶ BULLA, Miroslav. Výkaz zisku a ztráty v plném rozsahu - druhové členění. *Účetní kavárna* [online]. 2008 [cit. 2013-04-30]. Dostupné z: [http://www.ucetnikavarna.cz/archiv/dokument/doc-d3417v4583-sestavovani-rozvahy-vykazu-zisku-a-ztraty-a-prehledu-o-penezni/?search_query=\\$index=54&search_results_page=1](http://www.ucetnikavarna.cz/archiv/dokument/doc-d3417v4583-sestavovani-rozvahy-vykazu-zisku-a-ztraty-a-prehledu-o-penezni/?search_query=$index=54&search_results_page=1)

3 Analýza rozdílových ukazatelů

Analýza rozdílových ukazatelů patří k analýze finanční situace podniku a jsou označovány jako finanční fondy³⁷.

Analýza zahrnuje čistý pracovní kapitál, čisté pohotové prostředky a čistý peněžně - pohledávkový finanční fond.

3.1 Čistý pracovní kapitál

Čistý pracovní kapitál³⁸ je oběžný majetek, který není pokryt z krátkodobých zdrojů. Pro zachování finanční stability podniku je žádoucí, aby stálá aktiva a dlouhodobě vázaná oběžná aktiva byly kryté dlouhodobými zdroji³⁹.

Tento ukazatel je⁴⁰ výsledkem rozdílu mezi celkovými oběžnými aktivy a celkovými krátkodobými dluhy. Ty mohou být vymezeny od splatnosti 1 rok až po splatnost 3měsíční. Tato skutečnost umožňuje oddělit v oběžných aktivech tu část finančních prostředků, která je určena na brzkou úhradu krátkodobých dluhů, od té části, která je relativně volná a která se chápe jako určitý finanční fond.

3.2 Čisté pohotové prostředky

Slouží k hodnocení schopnosti podniku splácet v konkrétním čase své závazky. *”Rozlišovacím kritériem je časový faktor splatnosti závazků, které mají být kryty aktivy podniku konvertibilními na peníze v časovém období, shodujícím se s dobou splatnosti*

³⁷ SEDLÁČEK, Jaroslav. *Finanční analýza podniku*. Brno: Computer Press, a.s., 2009. ISBN 978-80-251-1830-6.

³⁸ SCHOLLEOVÁ, Hana. *Ekonomické a finanční řízení pro neekonomy*. Praha: Grada Publishing, a.s., 2008. ISBN 978-80-247-2424-9.

³⁹ MARINIČ, Pavel. *Měření firemní výkonnosti*. Praha: Vysoká škola ekonomie a managementu, 2007. ISBN 978-80-96730-24-0.

⁴⁰ SEDLÁČEK, Jaroslav. *Finanční analýza podniku*. Brno: Computer Press, a.s., 2009. ISBN 978-80-251-1830-6.

závazků.”⁴¹

3.3 Čistý peněžně - pohledávkový finanční fond

Čistý peněžně - pohledávkový finanční fond představuje střední cestu mezi již dvěmi zmíněnými rozdílovými ukazateli. Při výpočtu čistého peněžně pohledávkového finančního fondu se o oběžných aktiv vyloučí zásoby a nelikvidní pohledávky a odečtou se krátkodobé závazky.⁴²

4 Analýza poměrových ukazatelů

⁴¹ HYRŠLOVÁ, Jaroslava, Jiří KLEČKA a Pavel MARINIČ. *Ekonomika podniku*. Praha: Vysoká škola ekonomie a managementu, 2007. ISBN 978-80-86730-25-7.

⁴² SEDLÁČEK, Jaroslav. *Finanční analýza podniku*. Brno: Computer Press, a.s., 2009. ISBN 978-80-251-1830-6.

Aby bylo možné správně analyzovat vazby a souvislosti mezi ukazateli, je třeba dávat jednotlivé absolutní hodnoty do vzájemných poměrů. Ukazatele jsou utříděny do skupin, které měří určitou stránku finančního zdraví podniku. Tento způsob se nazývá analýza poměrových ukazatelů⁴³ a jsou to:

- ukazatelé rentability,
- ukazatelé aktivity,
- ukazatelé zadluženosti,
- ukazatelé likvidity.

4.1 Ukazatelé rentability

Ukazatelé rentability poměřují zisk, který byl získán podnikáním, s výší zdrojů firmy použitých k dosažení zisku.⁴⁴

Jinými slovy, rentabilita určitého činitele je poměr docíleného zisku k hodnotě daného činitele.⁴⁵

Mezi nejznámější ukazatele rentability se řadí:

- rentabilita vloženého kapitálu⁴⁶

Vyjádřuje, jak působí celkový kapitál, vložený do firmy, nezávisle na zdroji financování. Pro výpočet je důležité vyjádřit míru zisku za určitý interval, v němž byly vloženy prostředky vázány. Proto se pracuje s průměrem těchto veličin na počátku a konci období.

Vzorec pro výpočet:

⁴³ SCHOLLEOVÁ, Hana. *Ekonomické a finanční řízení pro neekonomy*. Praha: Grada Publishing, a.s., 2008. ISBN 978-80-247-2424-9.

⁴⁴ SEDLÁČEK, Jaroslav. *Účetní data v rukou manažera: -finanční analýza v řízení firmy*. 2.vydání. Praha: Computer Press, 2001. ISBN 80-7226-562-8.

⁴⁵ NĚMEC, Vladimír. *Řízení a ekonomika firmy*. Praha: Grada Publishing, spol. s.r.o., 1998. ISBN 80-7169-613-7.

⁴⁶ SEDLÁČEK, Jaroslav. *Finanční analýza podniku*. Brno: Computer Press, a.s., 2009. ISBN 978-80-251-1830-6.

$$ROI \text{ (return on investment)} = \frac{\text{zisk před zdaněním} + \text{nákladové úroky}}{\text{Celkový kapitál}} \times 100(\%)$$

- rentabilita vlastního kapitálu

Rentabilita vlastního kapitálu vyjadřuje skutečnou míru zisku a zhodnocení vlastního kapitálu a umožňuje srovnání celkové výkonnosti vlastního kapitálu ve srovnání s výnosností celkového a cizího kapitálu.⁴⁷

Vzorec pro výpočet:

$$ROE = \frac{\text{Výsledek hospodaření za běžnou činnost}}{\text{Vlastní kapitál}} \times 100(\%)$$

- Rentabilita aktiv (Rentabilita úhrnných vložených prostředků)

*“Rentabilita aktiv vyjadřuje návratnost vloženého kapitálu ve formě aktiv, nebo jinak řečeno výdělkovou schopnost (earning power) vloženého kapitálu”.*⁴⁸

Jinak řečeno⁴⁹, ukazatel ROA poměřuje zisk s celkovými aktivy investovanými do podnikání bez ohledu na zdroje, z jakých jsou financovány.

Vzorec pro výpočet:

$$ROA = \frac{\text{VH za běžnou činnost} + \text{Daň z příjmů za běžnou činnost} + \text{Nákladové úroky}}{\text{Aktiva}} \times 100(\%)$$

⁴⁷ MARINIČ, Pavel. *Měření firemní výkonnosti*. Vydání druhé. Praha: Vysoká škola ekonomie a managementu, 2007, s.57,58. ISBN 978-80-86730-24-0.

⁴⁸ MARINIČ, Pavel. *Měření firemní výkonnosti*. Praha: Vysoká škola ekonomie a managementu, 2007, s.57. ISBN 978-80-96730-24-0.

⁴⁹ SEDLÁČEK, Jaroslav. *Finanční analýza podniku*. Brno: Computer Press, a.s., 2009. ISBN 978-80-251-1830-6.

- rentabilita tržeb

Ukazatel rentability tržeb ROS⁵⁰ uvádí zisk vztažený k tržbám. Tržby, které jsou ve jmenovateli, představují tržní ohodnocení výkonů podniku za určité časové období. Výkony měří výkonnost podniku, tj. jak účinně využije všechny své prostředky k vytvoření hodnot, s nimiž se uchází o přízeň trhu. Tržní uznání výsledků práce podniku stanoví cenu, která se do podniku vrací k pokrytí nákladů a k vytvoření zisku.

Jednoduše řečeno - rentabilita tržeb znamená, kolik podnik vytvoří zisku z jedné koruny tržeb⁵¹.

Vzorec pro výpočet:

$$ROS = \frac{\text{Čistý zisk}}{\text{Tržby z prodeje vlastních výrobků a služeb} + \text{tržby z prodeje zboží}} \times 100(\%)$$

- rentabilita dlouhodobého kapitálu

Rentabilita dlouhodobého kapitálu poskytuje informace o tom, jak efektivně firma investovala v rámci dlouhodobého hlediska do své podnikatelské činnosti⁵².

Vzorec pro výpočet:

$$ROCE = \frac{\text{Zisk}}{\text{Dlouhodobé závazky} + \text{Vlastní kapitál}} \times 100 (\%)$$

⁵⁰ SEDLÁČEK, Jaroslav. *Finanční analýza podniku*. Brno: Computer Press, a.s., 2009. ISBN 978-80-251-1830-6.

⁵¹ SCHOLLEOVÁ, Hana. *Ekonomické a finanční řízení pro neekonomy*. Praha: Grada Publishing, a.s., 2008. ISBN 978-80-247-2424-9.

⁵² Ukazatelé rentability. JADVIŠČÁK, Daniel. *Finanční analýza* [online]. 2011 [cit. 2013-02-17]. Dostupné z: <http://financni-analyza.webnode.cz/ukazatele-rentability/>

4.2 Ukazatelé aktivity

Ukazatelé aktivity⁵³ vyhodnocují, jak efektivně podnik hospodaří se svými aktivy a uvádějí se v podobě ukazatelů, které vyjadřují vázanost kapitálu ve vybraných položkách aktiv a pasiv, obratovost aktiv nebo dobu obratu aktiv.

Mezi nejdůležitější ukazatele patří obrat celkových aktiv, obrat zásob, doba obratu zásob a doba obratu pohledávek.

- Obrat celkových aktiv

Obrat celkových aktiv udává⁵⁴, kolikrát se aktiva obrátí za jeden rok. Pokud je intenzita využívání aktiv podniku nižší než počet obrátek celkových aktiv, měly by být zvýšeny tržby nebo odprodána některá aktiva⁵⁵.

Vzorec pro výpočet:

$$\text{Obrat celkových aktiv} = \frac{\text{Roční tržby}}{\text{Aktiva}}$$

- Obrat zásob

Obrat zásob vyjadřuje, kolikrát za rok se přemění zásoby v jiné formy oběžného majetku, a to až po prodej hotových výrobků a opětovný nákup zásob⁵⁶.

⁵³ SEDLÁČEK, Jaroslav. *Finanční analýza podniku*. Brno: Computer Press, a.s., 2009, s.60. ISBN 978-80-251-1830-6.

⁵⁴ SEDLÁČEK, Jaroslav. *Účetní data v rukou manažera: -finanční analýza v řízení firmy*. 2.vydání. Praha: Computer Press, 2001. ISBN 80-7226-562-8.

⁵⁵ SEDLÁČEK, Jaroslav. *Finanční analýza podniku*. Brno: Computer Press, a.s., 2009, s.61. ISBN 978-80-251-1830-6.

Nevýhodou tohoto ukazatele je to, že tržby odrážejí tržní hodnotu, zatímco zásoby se uvádějí v nákladových cenách, a proto často dochází k nadhodnocování skutečné obrátky⁵⁷.

Vzorec pro výpočet:

$$\text{Obrat zásob} = \frac{\text{Tržby}}{\text{Zásoby}}$$

- Doba obratu zásob

*Udává průměrný počet dnů, po něž jsou zásoby vázány v podnikání do doby jejich spotřeby (jde-li o suroviny a materiál) nebo do doby jejich prodeje (u zásob vlastní výroby). U zásob výrobků a zboží je ukazatel rovněž indikátorem likvidity, protože udává počet dnů, za něž se zásoba promění v hotovost nebo pohledávku. Obecně se definuje jako poměr průměrného stavu zásob všeho druhu k průměrným denním tržbám.*⁵⁸

Vzorec pro výpočet:

$$\text{Doba obratu zásob} = \frac{\text{Průměrné zásoby}}{\text{Průměrné denní tržby}} \text{ (dny)}$$

- Doba obratu pohledávek

Doba obratu pohledávek se používá při hodnocení účtu 311 a výsledkem výpočtu je počet dnů, během nichž je inkaso peněz za každodenní tržby zadrženo v pohledávkách.⁵⁹

Vzorec pro výpočet:

⁵⁶ SCHOLLEOVÁ, Hana. *Ekonomické a finanční řízení pro neekonomy*. Praha: Grada Publishing, a.s., 2008. ISBN 978-80-247-2424-9.

⁵⁷ SEDLÁČEK, Jaroslav. *Finanční analýza podniku*. Brno: Computer Press, a.s., 2009, s.61. ISBN 978-80-251-1830-6.

⁵⁸ SEDLÁČEK, Jaroslav. *Finanční analýza podniku*. Brno: Computer Press, a.s., 2009, s.62. ISBN 978-80-251-1830-6.

$$\text{Doba obratu pohledávek} = \frac{\text{Průměrné pohledávky}}{\text{Průměrná denní tržba}}$$

4.3 Ukazatelé zadluženosti a finanční struktury

- Celková zadluženost

Celková zadluženost charakterizuje finanční úroveň firmy a ukazuje míru krytí firemního majetku cizími zdroji⁶⁰.

Vzorec pro výpočet:

$$\text{Celková zadluženost} = \frac{\text{Cizí kapitál}}{\text{Celková aktiva}} \times 100(\%)$$

„Čím je větší podíl vlastního kapitálu, tím je větší bezpečnostní polštář proti ztrátám věřitelů v případě likvidace.“⁶¹

- Míra zadluženosti

Míra zadluženosti má stejnou vypovídací schopnost jako celková zadluženost – roste s tím, jak roste proporce dluhů ve finanční struktuře podniku⁶².

Vzorec pro výpočet:

$$\text{Koeficient zadluženosti} = \frac{\text{Cizí kapitál}}{\text{Vlastní kapitál}}$$

- Úrokové krytí

⁵⁹ SEDLÁČEK, Jaroslav. *Finanční analýza podniku*. Brno: Computer Press, a.s., 2009, s.63. ISBN 978-80-251-1830-6.

⁶⁰ Ukazatelé rentability. JADVIŠČÁK, Daniel. *Finanční analýza* [online]. 2011 [cit. 2013-02-17]. Dostupné z: <http://financni-analyza.webnode.cz/ukazatele-zadluzenosti/>

⁶¹ SEDLÁČEK, Jaroslav. *Finanční analýza podniku*. Brno: Computer Press, a.s., 2009, s.63. ISBN 978-80-251-1830-6.

Úrokové krytí ukazuje, kolikrát převyšuje zisk placené úroky. Pokud je výsledek roven 1, tak na zaplacení úroků je třeba celého zisku.⁶³

Vzorec pro výpočet:

$$\text{Úrokové krytí} = \frac{VH \text{ běž. úč. období} + Daň z příjmů za běžnou činnost + Nákladové úroky}{Nákladové úroky}$$

- Koeficient samofinancování⁶⁴

Tento ukazatel udává, do jaké míry je podnik schopná pokrýt své potřeby vlastním zdroji. Je opakem celkové zadluženosti.

Vzorec pro výpočet:

$$\text{Koeficient samofinancování} = \frac{\text{Vlastní jmění}}{\text{Celková aktiva}} \times 100(\%)$$

4.4 Ukazatelé likvidity

„Likvidita je vyjádřením schopnosti podniku přeměnit svá aktiva na peněžní prostředky a těmi krýt včas, v požadované podobě a na požadovaném místě všechny splatné závazky“⁶⁵.

Některá podniková aktiva jsou téměř okamžitě převeditelná na peníze a jiná jsou

⁶² SEDLÁČEK, Jaroslav. *Finanční analýza podniku*. Brno: Computer Press, a.s., 2009. ISBN 978-80-251-1830-6.

⁶³ SEDLÁČEK, Jaroslav. *Finanční analýza podniku*. Brno: Computer Press, a.s., 2009. ISBN 978-80-251-1830-6.

⁶⁴ Ukazatelé rentability. JADVIŠČÁK, Daniel. *Finanční analýza* [online]. 2011 [cit. 2013-02-17]. Dostupné z: <http://financni-analyza.webnode.cz/ukazatele-zadluzenosti/>

převoditelná jen obtížně⁶⁶.

Je třeba si uvědomit vzájemný protikladný vztah likvidity a rentability podniku. Účetní jednotky s velkým podílem vysoce likvidního majetku dosahují obvykle nižší rentability⁶⁷.

Mezi tyto ukazatele se nejčastěji řadí běžná, pohotová a okamžitá likvidita.

- Běžná likvidita

“Ukazuje, kolikrát pokrývají oběžná aktiva krátkodobé závazky a její hodnota je ideální vyšší než 1,5.”⁶⁸

Vzorec pro výpočet:

$$\text{Běžná likvidita} = \frac{\text{Oběžná aktiva}}{\text{Krátkodobé závazky}}$$

- Pohotová likvidita

Pohotová likvidita vylučuje z oběžných aktiv zásoby a ponechává jen peněžní prostředky, krátkodobé cenné papíry a krátkodobé pohledávky. Hodnota ukazatele by neměla klesnout pod 1.⁶⁹

Vzorec pro výpočet:

$$\text{Pohotová likvidita} = \frac{\text{Oběžná aktiva} - \text{Zásoby}}{\text{Krátkodobé závazky}}$$

- Okamžitá likvidita

65 SCHOLLEOVÁ, Hana. *Ekonomické a finanční řízení pro neekonomy*. Praha: Grada Publishing, a.s., 2008. ISBN 978-80-247-2424-9.

66 STROUHAL, Jiří. *Finanční řízení firmy v příkladech*. Brno: Computer Press, a.s., 2006. ISBN 80-251-0913-5.

67 STROUHAL, Jiří. *Finanční řízení firmy v příkladech*. Brno: Computer Press, a.s., 2006. ISBN 80-251-0913-5.

68 SEDLÁČEK, Jaroslav. *Finanční analýza podniku*. Brno: Computer Press, a.s., 2009, s.66. ISBN 978-80-251-1830-6.

69 SEDLÁČEK, Jaroslav. *Finanční analýza podniku*. Brno: Computer Press, a.s., 2009, s.67. ISBN 978-80-251-1830-6.

Ukazatel vyjadřuje okamžitou schopnost podniku uhradit své krátkodobé závazky⁷⁰.

Vzorec pro výpočet:

$$\text{Okamžitá likvidita} = \frac{\text{Finanční majetek}}{\text{Krátkodobé závazky}}$$

5 Analýza soustav ukazatelů

Nevýhodou rozdílových a poměrových ukazatelů je, že mají omezenou vypovídací schopnost, protože charakterizují pouze určitý úsek činnosti podniku. K posouzení celkové finanční situace se proto vytvářejí soustavy ukazatelů, které se rozlišují na⁷¹:

- Soustavy hierarchicky uspořádaných ukazatelů – pyramidové soustavy, které slouží k identifikaci logických a ekonomických vazeb mezi ukazateli jejich rozkladem,
- Účelové výběry ukazatelů – komparativně analytické nebo matematicko – statistické metody:

⁷⁰ Ukazatelé likvidity. *Businessvize* [online]. 2010-2011 [cit. 2013-02-17]. Dostupné z: <http://www.businessvize.cz/financi-analyza/ukazatele-likvidity>

⁷¹ SEDLÁČEK, Jaroslav. *Finanční analýza podniku*. Brno: Computer Press, a.s., 2009. ISBN 978-80-251-1830-6.

- Bonitní modely, které se snaží pomocí jednoho ukazatele vyjádřit finanční situaci podniku,
- Bankrotní modely, které představují systémy včasného varování před případným ohrožením finančního zdraví podniku.

5.1 SWOT analýza

Tato metoda, která se řadí mezi komparativně – analytické metody a je založená na identifikaci silných a slabých stránek podniku, jeho příležitostí a ohrožení – jak naznačuje název S – strenght, W – weaknesses, O – opportunities, T – threats. Je to analýza vnitřního i vnějšího prostředí⁷².

„Cílem SWOT analýzy je identifikovat to, co jaké míry jsou současná strategie firmy a její specifická silná a slabá místa relevantní a schopná se vyrovnat se změnami, které nastávají v prostředí.“⁷³

Původně tato analýza sestávala ze dvou analýz⁷⁴ – SW a OT. Doporučuje se začínat analýzou OT, neboli příležitostmi a hrozbami, které přicházejí jak makroprostředí, tak i mikroprostředí. Poté je vhodné pokračovat analýzou SW, který se týká vnitřního prostředí firmy.

Silné stránky	Slabé stránky
- zde se zaznamenávají skutečnosti, které přinášejí výhody jak zákazníkům, tak firmě	- zde se zaznamenávají ty věci, které firma nedělá dobře, nebo ty, ve kterých si ostatní firmy vedou lépe

⁷² SWOT analýza odhalí pravdivou tvář vaší firmy a pomůže vám nahlédnout do budoucnosti. *Ipodnikatel* [online]. 2011 [cit. 2013-02-17]. Dostupné z: <http://www.ipodnikatel.cz/Marketing/swot-analyza-odhali-pravdivou-tvar-vasi-firmy-a-pomuze-vam-nahlednout-do-budoucnosti.html>

⁷³ JAKUBÍKOVÁ, Dagmar. *Strategický maketing*. Praha: Grada Publishing, a.s., 2008. ISBN 978-90-247-2690-8.

⁷⁴ JAKUBÍKOVÁ, Dagmar. *Strategický maketing*. Praha: Grada Publishing, a.s., 2008. ISBN 978-90-247-2690-8.

Příležitosti	Hrozby
- zde se zaznamenávají ty skutečnosti, které mohou zvýšit poptávku nebo mohou lépe uspokojit zákazníky a přinést firmě úspěch	- zde se zaznamenávají ty skutečnosti, trendy, události, které mohou snížit poptávku nebo zapříčinit nespokojenost zákazníků

Obr. 5: SWOT analýza

Zdroj: JAKUBÍKOVÁ, Dagmar. Strategický marketing. Praha: Grada Publishing, a.s., 2008. ISBN 978-90-247-2690-8.

5.2 Kralickův rychlý test

Variantou rychlého testu je model rakouského ekonoma Kraliceka, který vychází ⁷⁵ ze čtyř ukazatelů, z nichž první dva hodnotí finanční stabilitu a další dva rentabilitu. Výsledné skóre zahrnuje průměr všech ukazatelů. Model patří mezi bonitní a bankrotní modely.

Tab. 1: Kralickův rychlý test

Ukazatel	Konstrukce ukazatele	Interval hodnoty v bodech	Počet bodů
a	<i><u>Vlastní kapitál</u></i> <i><u>Aktiva celkem</u></i>	$\geq 0,3$	4
		0,21 – 0,3	3
		0,11 – 0,2	2
		0,0 – 0, +	1
		Méně než 0,1	0
b		3 a méně	4
		3-5	3
		5-12	2

⁷⁵ MARINIČ, Pavel. *Měření firemní výkonnosti*. Praha: Vysoká škola ekonomie a managementu, 2007. ISBN 978-80-96730-24-0.

	<i><u>Dluhy celkem – Peněžní prostředky</u></i>	12-30	1
	<i><u>Provozní cash flow</u></i>	30 a více	0
c	<i><u>Zisk před úroky a zdaněním</u></i> <i><u>Aktiva celkem</u></i>	Větší než 0,15	4
		0,12-0,15	3
		0,08-0,12	2
		0,00-0,08	1
		Pod 0,0	0
d	<i><u>Provozní cash flow</u></i> <i><u>Tržby</u></i>	0,1 a více	4
		0,08-0,1	3
		0,05-0,08	2
		0,00-0,05	1
		Méně než 0	

Zdroj: MARINIČ, Pavel. *Měření firemní výkonnosti*. Praha: Vysoká škola ekonomie a managementu, 2007. ISBN 978-80-96730-24-0.

Hodnocení finanční stability FS: $\frac{a+b}{2}$

Hodnocení výnosové situace VS: $\frac{c+d}{2}$

Hodnocení celkové situace: $\frac{FS+VS}{2}$

Vyhodnocení:

Velmi dobrý podnik: 3 body a více

Špatný podnik: 1 bod a méně

5.3 Altmanova vícerozměrná diskriminační funkce

Dalším modelem z bankrotních a bonitních modelů je Altmanova formule v bankrotu.

„Jedním z nejznámějších modelů predikce časové tísně koncipován na základě diskriminační analýzy je tzv. Altmanovo Z-skóre. Na základě dat zpracovaných ze vzorku podniku Altman definoval lineární rovnici jednotlivých poměrových ukazatelů jako proměnných veličin, kterým na základě statistického šetření přiřadil koeficienty plnící funkci vah.“⁷⁶

$$Z = 0,717 \times \frac{\text{ČPK}}{A} + 0,847 \times \frac{\text{Nerozdělený zisk}}{A} + 3,107 \times \frac{\text{EBIT}}{A} + 0,42 \times \frac{\text{VK}}{\text{Celkový dluh}} + 0,998 \times \frac{\text{Tržby}}{A}$$

Tab. 2: Altmanova vícerozměrná diskriminační funkce – hodnocení situace

Hodnoty Z	Hodnocení situace
Z < 1,2	pásmo bankrotu
Z = 1,2-2,9	"šedá zóna", test mlčí
Z > 2,9	prosperující společnost

Zdroj: MARINIČ, Pavel. *Měření firemní výkonnosti*. Praha: Vysoká škola ekonomie a managementu, 2007. ISBN 978-80-96730-24-0.

5.4 Index IN05

Další důležitý model je model IN05 a je aktualizací indexu IN01.

Index IN05 je index pro hodnocení finančního zdraví společnosti⁷⁷ prostřednictvím jediného čísla. Kromě toho, zda společnost v blízké době zkrachuje či nikoliv, se index IN05 zabývá i tím, jestli vytváří pro své vlastníky nějakou hodnotu. Podobně jako Altmanův index se index IN05 skládá z několika dílčích koeficientů, které se zabývají specifickými oblastmi finančního řízení společnosti. Klíčem k celkovému hodnocení firmy je pak vhodné nastavení vah těchto koeficientů. Předpokládá se, že by měl umět tento index odhadnout bankrot firmy s vyšší než 72 % úspěšností.

⁷⁶ MARINIČ, Pavel. *Měření firemní výkonnosti*. Praha: Vysoká škola ekonomie a managementu, 2007. ISBN 978-80-96730-24-0.

⁷⁷ IN05 – Bankrotní index z Česka, který funguje na české firmy. Business vize [online]. 2010-2011 [cit. 2013-04-28]. Dostupné z: <http://www.businessvize.cz/financni-analyza/in05-bankrotni-index-z-ceska-ktery-funguje-na-ceske-firmy>

Vzorcem pro výpočet je:

$$IN05 = 0,13 \times A + 0,04 \times B + 3,92 \times C + 0,21 \times D + 0,09 \times E$$

$$A \dots \frac{\text{aktiva}}{\text{Celá kapitál}}$$

$$B \dots \frac{EBIT}{\text{Nákladové úroky}}$$

$$C \dots \frac{EBIT}{\text{Celková aktiva}}$$

$$D \dots \frac{\text{celkové výnosy}}{\text{Celková aktiva}}$$

$$E \dots \frac{\text{oběžná aktiva}}{\text{Krátkodobé závazky a úvěry}}$$

Tab. 3: Index IN05 – hodnocení situace

Hodnoty	Hodnocení situace
< 0,9	Podnik nevytváří hodnotu
0,9-1,6	Může, ale nemusí vytvářet hodnotu
> 1,6	Podnik vytváří hodnotu

Zdroj: IN05 – Bankrotní index z Česka, který funguje na české firmy. *Business vize* [online]. 2010-2011 [cit. 2013-04-28]. Dostupné z: <http://www.businessvize.cz/financni-analyza/in05-bankrotni-index-z-ceska-ktery-funguje-na-ceske-firmy>

5.5 Ekonomická přidaná hodnota – EVA

Ukazatel ekonomické přidané hodnoty⁷⁸, EVA, podává celkový pohled na ekonomickou výkonnost podniku. Zobrazuje vztah mezi ziskem a náklady na kapitál a z jeho konstrukce je zřejmé, že provozní zisk po zdanění musí být vyšší nebo alespoň stejně velký, jako jsou náklady na kapitál, aby podnikání mělo ekonomický smysl.

Výpočet lze provést dvěma způsoby:

- Standardní metodika – EVA entity:

$$EVA\ entity = NOPAT - (NOA \times WACC)$$

NOPAT...zisk z provozních operací po zdanění

NOA...investovaný zpoplatněný kapitál, který představuje hodnotu všech finančních zdrojů, které do podniku vložili investoři

$$NOA = Dlouhodobá\ aktiva + \check{C}PK$$

WACC...vážený náklad na kapitál

$$WACC = r_d \times (1 - t) \times \frac{D}{C} + r_e \times \frac{E}{C}$$

r_d ...náklady na cizí kapitál, tj. úrok

t ...sazba daně z příjmů

D ...cizí kapitál

C ...celkový kapitál

r_e ...náklady na vlastní kapitál

E ...vlastní kapitál

- Metodika podle Ministerstva průmyslu a obchodu ČR – EVA equity:

⁷⁸ LANDA, Martin a Michal POLÁK. *Ekonomické řízení podniku*. Brno: Computer Press, a.s., 2008. ISBN 978-80-251-1996-9.

$$EVA\ equity = (ROE - r_e) \times VK$$

ROE...rentabilita vlastního kapitálu

r_e ...alternativní náklad vlastního kapitálu

VK...vlastní kapitál

Další část práce je věnována finanční analýze v praxi, a to finanční analýze konkrétní společnosti. Jde o Lužickou nemocnici a polikliniku, a.s., která se nachází v severních Čechách ve městě Rumburk. Protože zdravotnictví je velmi specifickou oblastí, „ekonomický“ systém zdravotnického zařízení není tak jednoduchý a provádí se často změny ve financování nemocnice zdravotními pojišťovnami, je třeba tuto problematiku podrobněji vysvětlit a objasnit.

Obecně lze říci, že ve zdravotnictví funguje docela jiný tržní model, nežli v klasickém podnikání a ekonomika zdravotnických zařízení má svá specifika. Ve zdravotnictví existuje velká a v jiných odvětvích podnikání nevídaná asymetrie mezi znalostmi poskytovatele služby, např. lékaře a „konzumenta“, pacienta, zdravotní péče. To může indukovat například kvantitu reálně poskytované zdravotní péče ve smyslu různých vyšetření a výkonů, protože pacient nemá šanci posoudit smysl a důležitost péče lékařem doporučené. Ekonomicky pak z toho profituje zdravotnické zařízení.

Zdravotní pojišťovny se sice snaží různými způsoby úhrady motivovat své smluvní partnery k racionálnímu chování, ale i mezi zdravotními pojišťovnami a poskytovateli zdravotní péče je vždy určitá nerovnováha, např. lékař si obhájí po odborné stránce použitý postup péče. V lůžkových zařízeních se snaží zdravotní pojišťovny využívat různých kombinací systému úhrad. Jde o různé způsoby platby – za rodné číslo, za diagnózu atd. Pokud by ve zdravotnictví tedy fungoval klasický „liberální tržní model“, byla by asymetrie mezi poskytovateli a konzumenty péče určitě více či méně „zneužívána“ ke zvýšení příjmů poskytovatelů péče. Proto se zavádějí různé systémy regulace, které ovšem na druhou stranu deformují trh ve zdravotnických službách a snižují možnosti efektivně motivovat lidské zdroje.

Při posuzování ekonomických aspektů oblasti zdravotnictví⁷⁹ lze těžko vyjádřit i základní ekonomické pojmy jako jsou náklady, výnosy, zisk, atd. Mnohdy neplatí ani úvaha, že činnost je efektivní, pokud je výsledku dosaženo s co nejmenšími zdroji nebo náklady. Kromě toho je rovněž nejasné, co jsou přínosy péče o zdraví, jak je měřit, co je subjektivní a co objektivní kategorií.

Pochopení ekonomie zdravotní péče⁸⁰ je důležitá z několika důvodů. Za prvé, zdraví je důležité pro nás jako jednotlivce i jako společnost a dostupnost zdravotní péče může určovat kvalitu našeho života a naše vyhlídky na přežití.

Ekonomika zdravotnictví bezprostředně souvisí⁸¹ s ekonomikou a ekonomickým systémem uplatněným v konkrétním státě, souvisí s postavením zdravotnictví v rámci celkové péče o zdraví a souvisí s koncepcí státu při realizaci určité sítě zdravotnických zařízení, skladbě daného zdravotnictví, dostupnosti zdravotní péče, atd. jedná se tedy o konkrétní, ekonomicky vyčíslené náklady a výnosy, které mají svůj běžný hospodářský výsledek tak, jako v každém jiném sektoru národního hospodářství. Přesto má ale zdravotnictví, jak bylo již uvedeno, svá specifika ve formě regulace tržních mechanismů nabídky a poptávky prostřednictvím zdravotní politiky daného státu.

⁷⁹ GLADKIJ, Ivan. *Management ve zdravotnictví*. Brno: Computer Press, a.s., 2003, s.107. ISBN 80-7226-996-8.

⁸⁰ MORRIS, Stephen, Nancy DEVLIN a David PARKIN. *Economic analysis in health care*. London: John Wiley & Sons, 2007. ISBN 978-0-470-01685-5.

⁸¹ GLADKIJ, Ivan. *Management ve zdravotnictví*. Brno: Computer Press, a.s., 2003, s.110. ISBN 80-7226-996-8.

Touto problematikou se zabývá následující část práce a cílem je na základě výpočtů vybraných finančních ukazatelů a popisu změn v jednotlivých letech, které se udály v Lužické nemocnici a poliklinice, a.s., a změn ve zdravotnictví ukázat, zdali a jak ovlivnily právě tyto změny chod a ekonomickou stránku společnosti. Období, které je především analyzováno, je 5 let, a to od roku 2007-2011. Stručně se práce věnuje také roku 2012 a výhledu do roku 2013.

Mezi nejdůležitější oblasti, které jsou analyzovány, zjišťovány a popisovány jsou mzdy zaměstnanců a jejich vývoj, vliv jednotlivých úhrad zdravotních pojišťoven na ekonomický vývoj zdravotního zařízení a vliv zavedení výběru regulačních poplatků.

6 Popis společnosti Lužická nemocnice a poliklinika, a.s.

Lužická nemocnice a poliklinika, a.s. se nachází, jak bylo již řečeno, ve městě Rumburk, které se nachází na severu Čech a které má cca. 11,5 tisíc obyvatel. Vlastníkem této společnosti je město Rumburk, ve kterém se firma nachází a rozpočet této nemocnice je přibližně 195 mil. Kč na rok. Do spádové oblasti této nemocnice patří především město Varnsdorf, Rumburk a zbytek Šluknovského výběžku a je to přibližně 55 000 obyvatel. Tato nemocnice má výhodu ve svém umístění. Pacienti totiž většinou neradi dojíždí za lékařskou péčí daleko a tím, že je město Rumburk od dalších měst s nemocnicemi odlehlé, většina pacientů vyhledá lékařskou pomoc právě zde. S tím také souvisí, že v zimních měsících je obtížné se ze Šluknovského výběžku dostat. Proto v nemocnici musí pracovat tým zdravotníků, který dokáže zvládat kromě běžných chorob hlavně akutní stavy spojené s ohrožením života. Lužická nemocnice a poliklinika, a.s. zajišťuje lůžkovou akutní péči, pod kterou spadá interní, chirurgické, gynekologicko – porodnické a pediatrické oddělení.

Interní oddělení provozuje příjmovou, všeobecnou interní, kardiologickou a gastroenterologickou ambulanci, chirurgické oddělení příjmovou, indikační, traumatologickou, mammologickou, cévní, urologickou a stomicko – proktologickou ambulanci a v rámci pediatrického oddělení jsou provozovány odborné ambulance jako alergologie, gastroenterologie a nefrologie a neurologie. V rámci gynekologicko – porodnického oddělení jsou poskytovány služby klientkám ve třech ordinacích, včetně ambulance pro riziková těhotenství. Dále nemocnice zajišťuje následnou péči s ošetrovatelskými lůžky a pod Lužickou polikliniku se řadí odborné ambulance – neurologie, plicní a oční oddělení. Dále jsou zajišťovány ambulance praktického lékaře pro děti a dorost (Dolní Poustevna, Vilémov, Rybniště) a péče o děti v dětských domovech v Krásné Lípě a v Lipové u Šluknova. Přímou na dětském oddělení v nemocnici je zajištěna lékařská služba první pomoci pro děti a dorost z celého Šluknovského výběžku. Nově od roku 2013 je provozována ordinace praktického lékaře pro dospělé v Jiříkově a ordinace alergologie a klinické imunologie v Rumburku. Celkem má nemocnice k dispozici 145 lůžek. Dříve byl počet lůžek 170, ale díky novým rámcovým smlouvám z roku 2012 se počet snížil. V příloze C je uvedena organizační struktura pracovníků společnosti.

7 Aktuální způsoby a metody financování Lužické nemocnice a polikliniky, a.s.

Principy financování zdravotnické péče v České republice⁸² se od doby jejího vzniku několikrát změnilo a kromě toho se také diferencovala vnitřní struktura zdravotnických subjektů. V podstatě se oddělila určitá část zdravotnických služeb do sféry privátní a část zdravotní péče zůstává nadále ve sféře státní.

Od roku 1992⁸³ se stále hledají vhodné principy financování zdravotnických subjektů a zařízení, hledá se optimální řešení, které by vyhovovalo všem, a to především proto, že ve sféře zdravotnictví se výrazně projevuje základní rozpor typický pro všechny ekonomické subjekty, kdy každý má neomezená přání, ale omezené zdroje.

⁸² GLADKIJ, Ivan. *Management ve zdravotnictví*. Brno: Computer Press, a.s., 2003, s.113. ISBN 80-7226-996-8.

⁸³ GLADKIJ, Ivan. *Management ve zdravotnictví*. Brno: Computer Press, a.s., 2003, s.113. ISBN 80-7226-996-8.

Zdravotnictví se v současné době obecně řídí tzv. úhradovou vyhláškou. Úhradová vyhláška obsahuje⁸⁴ hodnoty bodu, výši úhrad hrazených služeb poskytovaných pojištěncům, výši hrazených služeb poskytovaných pojištěncům z ostatních členských států Evropské unie, Evropského hospodářského prostoru a Švýcarska podle přímo použitelných předpisů Evropské unie a pojištěncům dalších států, se kterými má Česká republika uzavřeny mezinárodní smlouvy o sociálním zabezpečení vztahující se i na oblast hrazených služeb, a regulační omezení pro způsoby úhrady poskytované např.:

- a) smluvními poskytovateli lůžkové péče, včetně poskytovatelů zvláštní lůžkové péče
- b) smluvními poskytovateli zdravotních služeb v oboru všeobecné praktické lékařství a smluvními poskytovateli v oboru praktické lékařství pro děti a dorost,
- c) smluvními poskytovateli specializované ambulantní péče, včetně poskytovatelů hemodialyzační zdravotní péče a ortoptické zdravotní péče,
- d) smluvními poskytovateli zdravotních služeb v oboru zubního lékařství,
- e) smluvními poskytovateli zdravotnické záchranné služby, smluvními poskytovateli zdravotnické dopravní služby, smluvními poskytovateli lékařské pohotovostní služby a smluvními poskytovateli pohotovostní služby v oboru zubní lékařství,
- f) smluvními poskytovateli lázeňské léčebně rehabilitační péče a ozdravovnamí,
- g) v rámci neodkladné péče u nesmluvních poskytovatelů zdravotních služeb aj.

Konkrétně pro Lužickou nemocnici a polikliniku, a.s., která se rozděluje na lůžkovou část, ambulance, ambulantní specialisty a následnou péči, to znamená následující.

Lůžková část se řídí dvěma ukazateli. Ukazatelem DRG a druhým ukazatelem je počet hospitalizací. DRG je⁸⁵ klasifikační systém, tedy nástroj, který vytváří omezený počet klinicky a ekonomicky homogenních skupin případů (DRG) a umožňuje porovnávat relativní náročnost na zdroje u případů zařazených do těchto skupin. Jednoduše řečeno, každá diagnóza má určitý koeficient. Po sečtení koeficientů za jednotlivé diagnózy (např. otřes mozku - bez komplikací, s komplikacemi a s mimořádnými komplikacemi, respirační selhání, porod císařským řezem – bez komplikací, s komplikacemi, s mimořádnými

⁸⁴ Vyhláška o stanovení hodnot bodu, výše úhrad hrazených služeb a regulačních omezení pro rok 2013. *Zákony pro lidi* [online]. 2010-2013 [cit. 2013-04-29]. Dostupné z: <http://www.zakonyprolidi.cz/cs/2012-475>

⁸⁵ Úvod do DRG. *Národní referenční centrum* [online]. Praha [cit. 2013-04-24]. Dostupné z: <http://www.nrc.cz/cinnosti/drg/co-je-drg/uvod-do-drg>

komplikacemi, poruchy červených krvinek) vyjde číslo, které se násobí tzv. základní sazbou. Každé zdravotnické zařízení má svojí základní sazbu, která se v České republice pohybuje kolem 29 500 Kč. Výsledkem je úhrada, která se měsíčně fakturuje zdravotním pojišťovnám. Zúčtovacím obdobím je jeden rok a referenčním obdobím je rok předloňský. Do března následujícího roku se mohou provádět opravy, např. v době zúčtování nebyly ukončené určité hospitalizace, atd.) a od 1. dubna zdravotní pojišťovny kontrolují a vyhodnocují, zdali se nemocnice vešla do objemu reference. Na to má zdravotní pojišťovna 2 měsíce. Tzn., že např. v dubnu 2014 bude posuzován rok 2013 s referencí roku 2011. Pokud se objem reference rovná vyúčtování zdravotnického zařízení, tak měsíční zálohy zařízení zůstávají. Pokud je vyšší, tak je záloha krácena o příslušné procento. Pokud je ale objem reference nižší, nedochází ze strany zdravotní pojišťovny k žádné finanční kompenzaci. Zálohy se rovnají 1/12 roku předloňského. V současné době má společnost smlouvu se sedmi pojišťovnami – VZP, ZPMV, VOZP, ČPZP, RBP, OBZP, ZP Škoda a každá z nich posílá právě tuto měsíční zálohu.

Druhým ukazatelem je počet hospitalizací. Zde je opět referenčním obdobím rok předloňský a porovnává se počet hospitalizací v rámci jednotlivých oddělení, které byly evidovány v daném roce a v roce předloňském. Jako příklad může být uveden počet hospitalizací na chirurgickém oddělení, který byl v roce 2010 např. 1000 a v roce 2012 900. Počet klesnul o 100 hospitalizací, to je o 10 % a o toto procento bude zdravotnickému zařízení krácený celkový objem peněžních prostředků v rámci ročního vyúčtování poskytnuté zdravotní péče.

V ambulancích funguje systém na základě bodů a URČ. URČ je unicitní rodné číslo, což znamená, že za pacienta, unicitního pacienta, si může zdravotnické zařízení účtovat platbu pouze jednou za půl roku. Nezáleží na tom, jestli pacient navštíví ambulantního specialistu jednou nebo desetkrát za daný půl rok. Referenčním i zúčtovacím obdobím je kalendářní rok. Dále je každá diagnóza za určitý počet bodů, počet bodů a URČ se vykazuje zdravotním pojišťovnám.

U ambulantních specialistů funguje obdobný systém - URČ a body.

U následné péče se řídí nemocnice počtem ošetrovacích dnů a každý pacient je zařazen do skupiny 1-5 podle náročnosti péče. Každá skupina má své ohodnocení, např. skupina 1: 1 den = 100 Kč, skupina 2: 1 den=200 Kč,... Úhrada se vypočte jako násobek počtu ošetrovacích dnů dle příslušné skupiny krát úhrada v dané skupině ošetrovacího dne dle náročnosti.

8 Popis ekonomického vývoje a hlavních změn v letech 2007-2012

V letech 2007-2012 došlo k určitým změnám. Nejdříve jsou změny ukázány na vybraných výpočtech a ekonomických údajích a poté jsou důležité změny a údaje popsány.

8.1 Výpočty vybraných ukazatelů finanční analýzy

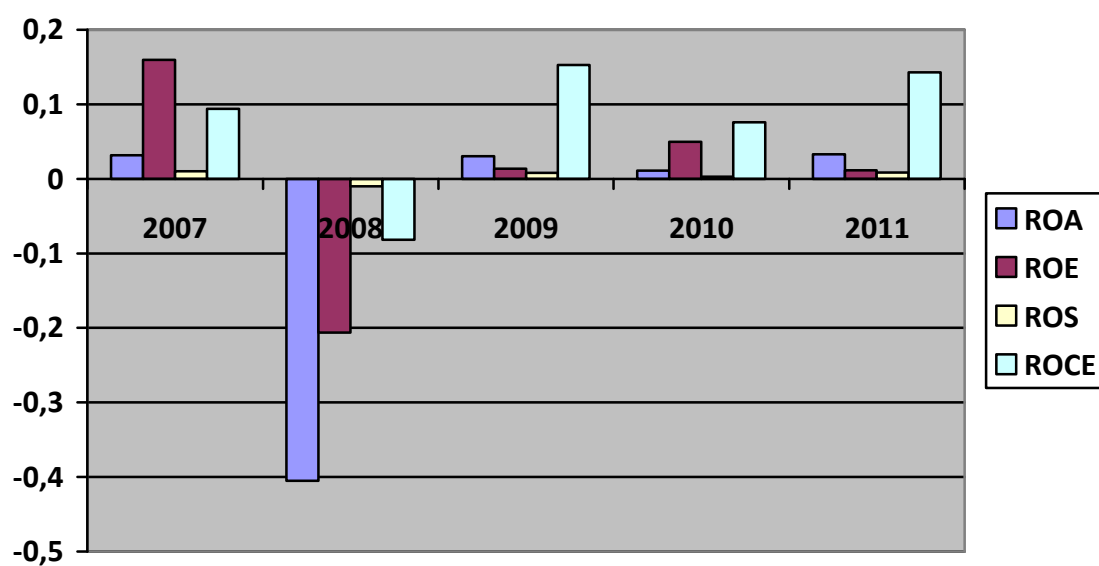
Ukazatelé rentability

Tab. 4: Výpočty ukazatelů rentability

Ukazatel	Vzorec pro výpočet	2007	2008	2009	2010	2011
ROA	$\frac{ZÚD}{A}$	0,0318	-0,0405	0,0302	0,0112	0,0329

ROE	$\frac{\check{C}Z}{VK}$	0,1597	-0,2064	0,1381	0,0498	0,1140
ROS	$\frac{\check{C}Z}{T}$	0,01	-0,01	0,008	0,003	0,0084
ROCE	$\frac{Z\check{U}D}{VK + \text{dlouhodobé závazky}}$	0,094	-0,0816	0,1529	0,0759	0,1428

Zdroj: Interní materiály Lužické nemocnice a polikliniky, a.s.

Obr. 6: Vývoj ukazatelů rentability v letech 2007-2011

Zdroj: Interní materiály Lužické nemocnice a polikliniky, a.s.

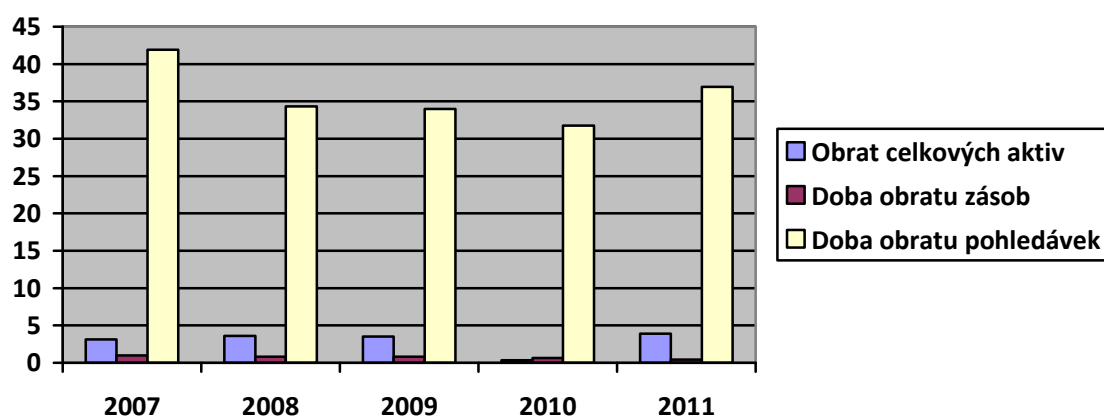
Ukazatelé aktivity

Tab. 5: Výpočty ukazatelů aktivity

Ukazatel	Vzorec pro výpočet	2007	2008	2009	2010	2011
Obrat celkových aktiv	$\frac{T}{A}$	3,119	3,6068	3,5357	3,4756	3,9076

Doba obratu zásob	$\frac{\text{Průměrné zásoby}}{\frac{\text{Tržby}}{360}}$	0,9693	0,8033	0,8035	0,6303	0,4265
Doba obratu pohledávek	$\frac{\text{Průměrné pohledávky}}{\frac{\text{Tržby}}{36}}$	41,8978	34,3196	33,9814	31,7503	36,9331

Zdroj: Interní materiály Lužické nemocnice a polikliniky, a.s.

Obr. 7: Vývoj ukazatelů aktivity v letech 2007-2011

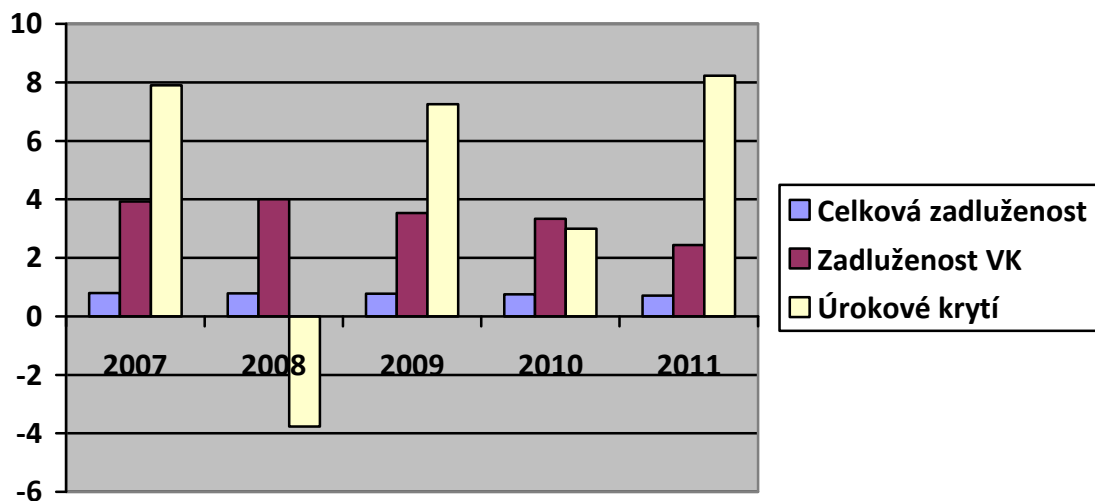
Zdroj: Interní materiály Lužické nemocnice a polikliniky, a.s.

Ukazatelé zadluženosti

Tab. 6: Výpočty ukazatelů zadluženosti

Ukazatel	Vzorec pro výpočet	2007	2008	2009	2010	2011
Celková zadluženost	$\frac{CK}{A}$	0,7799	0,7847	0,7725	0,7518	0,7035
Zadluženost VK	$\frac{CK}{VK}$	3,922	3,999	3,528	3,335	2,4399
Úrokové krytí	$\frac{ZÚD}{Úroky}$	7,9018	-3,765	7,2493	2,9907	8,2287

Zdroj: Interní materiály Lužické nemocnice a polikliniky, a.s.

Obr. 8: Vývoj ukazatelů zadluženosti v letech 2007-2011

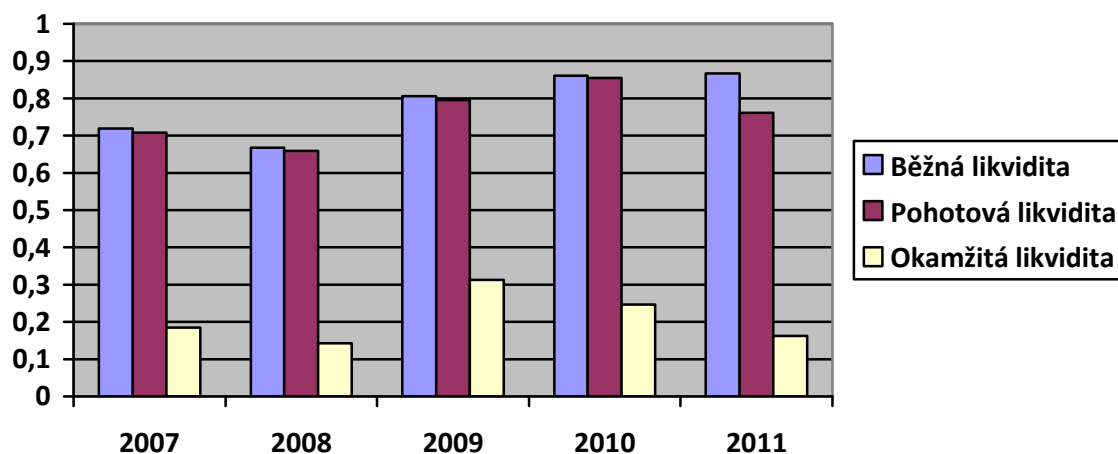
Zdroj: Interní materiály Lužické nemocnice a polikliniky, a.s.

Ukazatelé likvidity

Tab. 7: Výpočty ukazatelů likvidity

Ukazatel	Vzorec pro výpočet	2007	2008	2009	2010	2011
Běžná likvidita	$\frac{OA}{KZ}$	0,7188	0,6673	0,8055	0,8611	0,7671
Pohotová likvidita	$\frac{OA - zásoby}{KZ}$	0,7081	0,6588	0,7954	0,8550	0,7614
Okamžitá likvidita	$\frac{Finanční majetek}{KZ}$	0,1845	0,1423	0,3127	0,2465	0,1627

Zdroj: Interní materiály Lužické nemocnice a polikliniky, a.s.

Obr. 9: Vývoj ukazatelů likvidity v letech 2007-2011

Zdroj: Interní materiály Lužické nemocnice a polikliniky, a.s.

Altmanova vícerozměrná diskriminační funkce

$$Z = 0,717 * X1 + 0,847 * X2 + 3,107 * X3 + 0,420 * X4 + 0,998 * X5$$

$$X1 = \text{ČPK} / \text{Aktiva}$$

$$X2 = \text{Nerozdělený zisk} / \text{Aktiva celkem}$$

$$X3 = \text{EBIT} / \text{Aktiva celkem}$$

$$X4 = \text{Vlastní kapitál} / \text{Celkový dluh}$$

$$X5 = \text{Tržby} / \text{Aktiva celkem}$$

$$2007: 0,17 + 0,007 + 0,107 + 0,032 + (-0,155) = 0,161$$

$$2008: -0,039 + 0,023 + 0,105 + (-0,028) + (-0,0019) = 0,059$$

$$2009: 0,178 + 0,011 + 0,119 + 0,031 + (-0,107) = 0,232$$

$$2010: 0,111 + 0,136 + 0,125 + 0,015 + (-0,075) = 0,312$$

$$2011: 0,204 + 0,013 + 0,172 + 0,029 + (-0,117) = 0,301$$

Hodnocení: 2007-2011 – $Z < 1,18$...firma je ohrožena vážnými finančními problémy

Index IN05

$$IN05 = 0,13 * A + 0,04 * B + 3,97 * C + 0,21 * D + 0,09 E$$

A = Celková aktiva/ Cizí zdroje

B = EBIT / nákladové úroky

C = EBIT / Celková aktiva

D = Celkové výnosy / Celková aktiva

E = Oběžná aktiva / Krátkodobé závazky a úvěry

$$2007: 0,116 + 0,284 + 0,131 + 0,655 + 0,065 = 1, 251$$

$$2008: 0,166 + (- 0,190) + (- 0,159) + 0,759 + 0,060 = 0,636$$

$$2009: 0,168 + 0,277 + 0,131 + 0,743 + 0,072 = 1,391$$

$$2010: 0,173 + 0,081 + 0,044 + 0,757 + 0,077 = 1,132$$

$$2011: 0,185 + 0,322 + 0,147 + 0,821 + 0,035 = 1,51$$

Hodnocení:

2007 - “šedá zóna“ nevyhraněných výsledků

2008 – podnik ohrožen vážnými finančními problémy

2009 - “šedá zóna“ nevyhraněných výsledků

2010 - “šedá zóna“ nevyhraněných výsledků

2011 - “šedá zóna“ nevyhraněných výsledků

8.2 Vývoj vybraných ekonomických údajů v letech 2007-2011

V následující tabulce je popsán vývoj výkonnosti společnosti a jednotlivých pracovišť v letech 2006-2011.

Tab. 8: Rozhodující náklady v tis. Kč

Rozhodující náklady v tis. Kč	2007	2008	2009	2010	2011
osobní náklady	100 924	111 956	115 477	123 444	123 524
z toho:odměny orgánů	507	645	599	689	721
spotřeba materiálu	26 562	25 397	26 352	29 949	26 383
z toho:krev, léky	7 287	6 773	7 550	7 767	7 225
SZM RTG, labor.mat.	11 329	10 874	9 681	12 973	10 679
Ostatní	7 946	7 750	9 121	9 209	8 479
Služby	14 778	14 437	15 131	17 252	16 569
Energie	9 806	11 948	10 478	11 079	10 704
z toho:elektrická energie	1 928	2 361	1 867	1 920	1 953
Voda	529	584	431	480	512
Teplo	6 735	8 294	7 621	8 044	7 534
Plyn	614	709	559	635	705
opravy a udržování	8 804	5 764	7 691	5 380	5 840
Úroky	231	385	241	294	212
rezervy na opravy majetku	- 6 000	-	-	-	-
celkové náklady	159 756	174 652	181 045	194 725	188 194

Zdroj: Interní materiály Lužické nemocnice a polikliniky, a.s.

Tab. 9: Výnosy

Výnosy v tis. Kč	2007	2008	2009	2010	2011
Příjmy od pojišťoven					
Celkem	156 186	162 738	175 702	181 398	181 993
VZP	123 374	128 358	136 402	143 358	139 383
ČPZP	5 325	6 150	6 699	6 515	6 564
ZP MV	9 817	10 610	11 853	11 266	12 652
Vojenská	4 347	4 853	6 867	5 402	6 892
Oborová	2 996	2 193	2 834	2 805	3 265
Ostatní	1 197	1 203	1 837	1 030	2 579
ošetřovatelská lůžka	9 130	9 371	9 480	11 022	10 658
Příjmy ostatní	345	1 064	569	7 148	598
Ostatní provozní	4 815	5 010	2 435	3 081	3 517
Regulační poplatky	-	4 007	3 847	3 678	3 619
Celkové výnosy	161 349	172 819	182 553	195 310	189 730

Zdroj: Interní materiály Lužické nemocnice a polikliniky, a.s.

Tab. 10: Hospodářský výsledek

Hospodářský výsledek v tis. Kč	2 007	2 008	2 009	2 010	2 011
provozní hospodářský výsledek za rok	2 747	- 565	2 854	1 869	3 062
finanční výsledek hospodaření	- 1 104	- 1 270	- 1 186	- 1 271	- 1 350
Daň za běžnou činnost	50	-	160	14	177
Hospodářský výsledek za běžnou činnost	1 593	- 1 835	1 508	584	1 535
Mimořádný výsledek hospodaření	-	-	-	-	-
Výsledek hospodaření za účetní období po zdanění	1 593	- 1 835	1 508	584	1 535

Zdroj: Interní materiály Lužické nemocnice a polikliniky, a.s.

8.3 Vývoj počtu pacientů a bodů v letech 2007-2011

Tab. 11: Vývoj počtu pacientů a bodů v Lužické nemocnici

	Body	Počet pacientů
2 007	117 050 374	64 876
2 008	116 125 805	68 502
2 009	117 941 715	67 672
2 010	120 333 294	65 095
2 011	114 623 823	62 178

Zdroj: Interní materiály Lužické nemocnice a polikliniky, a.s.

Tab. 12: Vývoj počtu pacientů a bodů v Lužické poliklinice

	Body	Počet pacientů
2 007	15 494 085	13 811
2 008	15 573 726	16 836
2 009	13 789 828	13 101
2 010	16 565 231	13 454
2 011	16 013 095	14 698

Zdroj: Interní materiály Lužické nemocnice a polikliniky, a.s.

Tab. 13: Vývoj počtu pacientů a bodů – ošetrovatelská lůžka

	Body	Počet pacientů
2 007	5 490 261	474
2 008	5 572 705	613
2 009	6 487 671	635
2 010	6 453 344	589
2 011	6 029 225	606

Zdroj: Interní materiály Lužické nemocnice a polikliniky, a.s.

8.4 Popis situace v Lužické nemocnici a poliklinice, a.s. v letech 2007-2013, změny ve zdravotnictví

Popis vývoje společnosti a změn ve zdravotnictví je opět rozdělen do jednotlivých částí, a to chronologicky v čase od roku 2007-2013. Za každý rok jsou uvedeny nejdůležitější události, které se v onom roce udály. Na začátku každého roku popis začíná uvedením nákladů, výnosů a celkového hospodářského výsledku a dále je popis rozveden o změny v jednotlivých letech. Nejdůležitější změnou je zavedení regulačních poplatků v roce 2008.

Období roku 2007

V období leden-duben 2007 vykázala společnost výnosy ve výši 52 735 tis. Kč a náklady ve výši 51 239 tis. Kč. Hospodářský výsledek za toto období je 1 496 tis. Kč.

V roce 2007 udržovala společnost smluvní vztahy se zdravotními pojišťovnami dle příslušných smluvních dodatků pro jednotlivá období. Situace v této oblasti je dosti nepřehledná vzhledem k neustálým změnám legislativy, která je podkladem pro smlouvy se zdravotními pojišťovnami.

Pro společnost bylo významné vyhlášení výběrového řízení Ministerstva zdravotnictví ČR

na poskytování ústavní lůžkové péče pro území Ústeckého kraje v září 2007.

Cílem bylo obhájit existenci a další fungování pěti základních lůžkových oddělení. Vzhledem k tomu, že spádová oblast Lužické nemocnice a polikliniky, a.s. je zhruba poloviční oproti parametrům odborných společností, u oddělení gynekologicko-porodnického a pediatrie bylo rozhodnuto, že zařízení nemá v dané době alternativu.

Z hlediska sledování výkonnosti a nákladovosti se zařízení zaměřovalo na sledování dodržování stanovených a předjednaných limitů nákladů pro jednotlivá oddělení stejně tak jako na optimální výkonnost celého zařízení v limitech daných smlouvami se zdravotními pojišťovnami. V oblasti následné péče na dosažení, ale nepřekročení daného limitu lůžkodnů, v oblasti Lužické polikliniky na splnění stanovených kritérií a vytvoření stoupající reference pro další období.

V roce 2007 nebyla kvalita poskytované péče ve výrazném výkyvu oproti předchozím obdobím.

Oproti letům 2004-2006, kdy fungovala špatná platební morálka zdravotních pojišťoven, v roce 2007 došlo ke zlepšení. Lhůty splatnosti vyfakturované péče zdravotním pojišťovnám byly zkracovány a skoro se blížily smluvně ujednaným termínům splatnosti, s odchylkou do 10 dnů. I přesto ale společnost čerpala po celý rok schválený rámec revolvingového úvěru na profinancování těchto výkyvů v zasílání finančních prostředků v provozní části hospodaření.

Díky novelizovanému zákoníku práce, který vstoupil v platnost 1. 1. 2007, došlo ke značnému navýšení mzdových prostředků. Došlo k průměrnému zvýšení mezd o 14% oproti roku 2006.

Za nejzávažnější oblasti rozvoje společnost považovala mj. stabilizovat a dále zlepšit ekonomickou situaci společnosti z důvodu zajištění ekonomicko-personální stability a kladného bankovního hodnocení, dále trvalé zajišťování odpovídajícího přístrojového a dalšího vybavení ve vazbě na uzavírání nových smluvních vztahů se zdravotními

pojišťovnami, dosmlouvání nových kapacit se zdravotními pojišťovnami, zejména CT, kardiovaskulárního programu včetně iktových lůžek a rozšíření následné péče včetně rehabilitační, a zahájení realizace střednědobého investičního záměru dostavby a komplexní rekonstrukce areálu chirurgie s cílem sestěhovat do tohoto areálu veškeré provozní společnosti.

Období roku 2008

Za období leden-březen 2008 vykázala společnost výnosy ve výši 41 947 tisíc Kč, náklady ve výši 44 379 tisíc Kč a hospodářský výsledek činí tedy 2 432 tis. Kč. Důvodem této ztráty jsou dopady organizačně-personálních změn v uplynulém období. Rostly mzdy, byly nutné určité opravy a vliv měly také nízko nastavené reference úhrad od zdravotních pojišťoven oproti srovnatelným ZZ z části výnosů.

Výkonnost zařízení jako celku se podařilo optimalizovat do hranic daných úhradovými vyhláškami a smlouvami se zdravotními pojišťovnami pro jednotlivé segmenty péče ve vazbě na stanovené limity nákladů.

Od roku 2007 byl zaveden index DRG, jako jedno z výkonnostních kritérií – viz kap. 6. Tento index byl v roce 2008 splněn u všech zdravotních pojišťoven, u některých byl dokonce index plnění vyšší, než v roce předešlém, a to i přesto, že v ČR tento ukazatel nebyl splněn cca u třetiny lůžkových zařízení. Znamená to, že Lužická nemocnice a poliklinika se po ekonomické stránce stabilizovala. Je ovšem důležité, aby se společnost i nadále zaměřovala na sledování dodržování stanovených limitů nákladů pro jednotlivá oddělení stejně jako na výkonnost celého zařízení. Jednotlivá oddělení našla optimální výše limitů nákladů, které jsou schopny dodržovat, při plnění požadovaného výkonu, a to bez dopadu na rozsah a kvalitu poskytované péče.

V oblasti následné péče se sleduje dosažení, ale zároveň nepřekročení, daného limitu lůžkodnů. Od ledna 2008 byly uzavřeny rámcové smlouvy se všemi zdravotními pojišťovnami. Jedná se o základní smluvní vztahy se zdravotními pojišťovnami, které definují rozsah a kvalitu poskytované (hrazené) zdravotní péče. Tyto smlouvy jsou

uzavírané na 5-7 let a navazují na ně cenové dodatky, které jsou uzavírány na příslušné pololetí nebo na jeden kalendářní rok a definují rozsah placené péče a výši maximální úhrady.

Dále probíhaly jednání s jednotlivými zdravotními pojišťovnami o získání výhodnějších podmínek úhrady v jednotlivých segmentech zdravotní péče.

Kvalita zdravotní péče nebyla ani v roce 2008 ve výrazném výkyvu oproti předchozím obdobím.

Za významně pozitivní lze považovat, že v průběhu roku 2008 se podařilo zcela očistit majetek společnosti od veškerých omezení vlastnických práv, zástav a předkupních práv.

Dále došlo k doplacení všech úvěrů, kromě provozního financování revolvingovým úvěrem z roku 2007, k doplacení leasingů a splátkových prodejů a vypořádání všech starých závazků společnosti. Je zřejmé, že všechny tyto události mají důležitý význam pro budoucí vývoj společnosti, ovšem náklady s nimi spojené měly negativní vliv na hospodářský výsledek.

Platební morálka pojišťoven se od roku 2007 nezhoršila, ale naopak došlo k uzavření rámcových smluv, ve kterých je sjednána splatnost faktur jednorázově, oproti období do roku 2007, kdy byla splatnost faktur nadvakrát.

Nadále společnost pocítuje změnu v zákoníku práce od roku 2007, která se podstatnou měrou dotkla odměňování zdravotnických pracovníků, což vedlo ke značnému navýšení mzdových prostředků.

Velmi důležitou událostí v roce 2008 bylo zavedení výběru regulačních poplatků. Regulační poplatky byly zavedeny za účelem⁸⁶ omezení plýtvání a zneužívání zdravotních služeb. Regulační poplatky platí pojištěnec a způsob výběru záleží na poskytovateli zdravotních služeb. Poplatky zůstávají tomu, kdo je vybírá, tedy lékaři, zdravotnickému zařízení či lékárně. Ti jsou povinni použít je na úhradu nákladů spojených s provozem a

modernizací, aby došlo ke zlepšení kvality poskytování zdravotních služeb. Pokud výše poplatků, které musí pojištěnec za daný rok uhradit, přesáhne takzvaný ochranný limit 2500 Kč, jeho pojišťovna mu částku navíc vrátí, a to do 60 dnů od uplynutí čtvrtletí, ve kterém k překročení limitu došlo. Pokud je však daná částka nižší než 50 Kč, uhradí ji pojišťovna až po uplynutí kalendářního roku. Do tohoto limitu se ale započítávají jen některé poplatky. Pacient platí za pohotovost, běžnou ambulanci a hospitalizaci. Regulační poplatek za pohotovostní péči činí 90 Kč, za běžnou ambulanci 30 Kč a u hospitalizací 60 Kč /den. V roce 2011 došlo ke zvýšení této částky na 100 Kč/den. Regulační poplatky byly sice zavedeny, aby nedocházelo ke zneužívání zdravotní péče, ale má to ale i svá negativa. Lidé, obzvláště pak ti ve Šluknovském výběžku, nejsou ochotni a hlavně nejsou zvyklí platit poplatek za zdravotní péči. Důsledkem toho se pacienti nenechávají hospitalizovat, a to buď vůbec, anebo se vrátí později ještě v horším stavu a pro společnost to znamená více nákladů. Dále se zkracují doby hospitalizací a jedním z hlavních problémů jsou lidé, kteří poplatek nezaplatí. Takovým lidem se vystaví faktura a požaduje se po nich platba. Společnost to eviduje jako pohledávku a rentabilita vymáhání tohoto druhu pohledávek se ukazuje jako velmi nízká (zvláště u poplatků za ambulantní péči). Celkový výběr za regulační poplatky tvořil v roce 2008 cca. 2,3 % v poměru k celkovým ročním výnosům a společnost v tomto roce inkasovala výběrem regulačních poplatků částku celkem 3,9 mil. Kč, což je o 107 tis. Kč méně oproti předpisu.

Prioritní oblasti dalšího rozvoje se v tomto roce oproti roku předešlému nijak významně nezměnily. Jediné, co stojí za zmínku je, že společnost plánovala pořídit a instalovat CT přístroje s cílem rozšířit a zlepšit poskytování péče o klienty a zvýšit tím výrazně výnosy od zdravotních pojišťoven.

Období roku 2009

Za období leden-březen 2009 vykázala společnost výnosy ve výši 45 011 tis. Kč, náklady 41 999 tis. Kč a hospodářský výsledek činil 3 012 tis. Kč.

Na dosažení plánovaného hospodářského výsledku ke konci roku 2009 500 tis. Kč bylo

⁸⁶ Regulační poplatky. *Férová nemocnice* [online]. 2008 [cit. 2013-04-24]. Dostupné z: <http://www.ferovanemocnice.cz/platby-ve->

nutné jednat a dosmlouvat nové kapacity ze strany zdravotních pojišťoven, vyvedení některých ambulancí do výkonového systému a dále prodej zbytného majetku společnosti. Rámcové smlouvy podepsané v předchozím roce a s tím spojené prodloužení termínů splatnosti na 30 dní s úhradou jednou částkou k výpadku příjmů od zdravotních pojišťoven o cca 10 dní měly dopad na společnost ve formě růstu závazků po lhůtách splatnosti a ke značnému tlaku na aktuální tok finančních prostředků.

Dalším důležitým faktorem bylo rozdělení indexu DRG do dílčích kritérií – DRG Alfa a NonAlfa, počty hospitalizací na Alfa a NonAlfa a počty ambulantních bodů u nelůžkové části. Vyhodnocení těchto kritérií je velice náročné na kvalitu zadávaných údajů do informačního systému a jejich zpracování do reportů pro vedení společnosti, představenstvo a v neposlední řadě pro primáře a vedoucí lékaře oddělení a ambulancí. Rámec čerpání revolvingového úvěru byl v polovině září 2009 rozšířen na 12 mil. Kč. Mimo to musela společnost dokonce jednat s dodavatelskými firmami o prodloužení termínu splatnosti.

Co se týče mezd, tak společnost zvýšila objem mzdových prostředků především pro kategorii zaměstnanců nelékaři o 12 % proti roku 2008 a celkově se zvýšila průměrná mzda o 9 %.

Od poloviny roku 2009 začaly pojišťovny posílat na základě rozhodnutí Ministerstva zdravotnictví ČR průměrně 2 500 Kč měsíčně na zdravotní sestry a porodní asistentky na úvazek 1,0.

Opět došlo ke zvýšení položky pohledávek díky neplatičům regulačních poplatků. V roce 2009 inkasovala společnost částku 3,7 mil. Kč, což je o 156 tis. Kč méně oproti předpisu. Celkový výběr za regulační poplatky tvoří cca. 2 % v poměru k celkovým ročním výnosům společnosti.

Do dalšího rozvoje Lužické nemocnice a polikliniky, a.s. se řadí v roce 2009 realizace postupné rekonstrukce objektu polikliniky a postupné přestěhování neakutních

ambulantních provozů do tohoto objektu s cílem maximálně přiblížit služby klientům.

Období roku 2010

Za období leden-únor 2010 vykázala společnost výnosy ve výši 30 710 tisíc Kč, náklady 31 060 tis. Kč. Hospodářský výsledek za toto období je ve výši 350 tis. Kč. Tento výsledek odráží ještě nedokončená jednání o cenových dodatcích na rok 2010, kde bude u některých zdravotních pojišťoven zvýšená zálohová platba. Dále jsou ve výsledku zahrnuty zvýšené náklady, zvýšené fakturace za opravy a nárůst osobních nákladů. Pro dosažení plánovaného výsledku hospodaření na konci roku (500 tis. Kč) vedení společnosti muselo jednat a dosmlouvat nové kapacity ze strany zdravotních pojišťoven, vyvedení některých ambulancí do výkonového systému a dále prodej zbytného majetku společnosti. Díky jednání s dodavateli by neměl být dopad zvýšeného DPH od ledna 2010 v plné výši pokryt růstem vstupních nákladů společnosti, ale měl by se rozdělit mezi obě smluvní strany. Toto lze v době celosvětové hospodářské krize považovat za velmi vstřícné chování.

Nadále zůstává revolvingový úvěr ve výši 12 mil. Kč. Významnou nákladovou položkou byly osobní náklady, které v roce 2010 vzrostly o 7 967 mil. Kč. Průměrná mzda se zvýšila oproti roku 2009 o 5 %.

Zdravotní pojišťovny dále posílaly na zdravotní sestry a porodní asistentky průměrně 2 500 Kč měsíčně, ale je nutné poznamenat, že termíny zasílaných prostředků se nekryly s termíny výplat, u některých zdravotních pojišťoven až o několik měsíců a některé pojišťovny neposlaly finanční prostředky vůbec.

V souvislosti s vybíráním regulačních poplatků společnost inkasovala v roce 2010 částku 3 544 mil. Kč, což je o 134 tis. Kč méně oproti předpisu.

V roce 2010 společnost plánovala do budoucnosti restrukturalizaci lůžkového a ambulantního fondu společnosti ve vazbě na jeho budoucí využití a zejména pak na legislativu definovaného požadavku, dále zajišťování odpovídajícího přístrojového a věcného vybavení společnosti, realizaci dalších etap rekonstrukce polikliniky a postupné

stěhování neakutních ambulantních provozů do tohoto objektu, dosmlouvání nových kapacit se zdravotními pojišťovnami, zejména v oblasti výkonově hrazeného ambulantního segmentu služeb, rozšíření péče včetně rehabilitační a dále pak výkonů ve vazbě na CT.

Období roku 2011

Za období leden-duben 2011 vykázala společnost výnosy ve výši 60 107 tis. Kč a náklady 62 106 tis. Kč. Hospodářský výsledek byl za toto období ve výši 1 999 tis. Kč. Tento výsledek odráží zejména snížení výnosů, které je dáno poklesem úhrad vyplývajících z úhradové vyhlášky platné pro rok 2011, což znamená pokles o 2 %, který měl být kompenzován nárůstem regulačních poplatků za hospitalizaci od 1.1.2011. Tato novela nebyla ale do této doby schválena. Se záporným výsledkem hospodaření také souvisí neuhrazená péče, neuhrazené položky, jako jsou např. bonifikace sester či lékařů a zvýšení vstupních nákladů.

Důležitou událostí v roce 2011 bylo vypovězení na základě dohod všech zdravotních pojišťoven rámcových smluv. Nové rámcové smlouvy měly být uzavřeny v roce 2012, a to za nových podmínek.

Průměrná mzda byla v roce 2011 o 1.29 % vyšší než v roce 2010. V kategorii lékařů se zvýšila mzda o 5 %, což by se mohlo „připsat“ akci „Děkujeme, odcházíme“, která proběhla v roce 2010 a na jejímž základě bylo Ministerstvem zdravotnictví ČR podepsáno Memorandum o úpravě poměrů ve zdravotnictví a s účinností od 1. 3. 2011 zdravotní pojišťovny zasílaly bonifikaci na lékaře. Nadále zdravotní pojišťovny posílaly na zdravotní sestry a porodní asistentky průměrně 2 500 Kč měsíčně. Do nárůstu osobních nákladů se promítlo i to, že od ledna 2011 se platí zaměstnanci prvních 21 dnů nemoci z prostředků společnosti, a to bez nároku na refundaci poloviny vyplacené dávky.

I nadále společnost v roce 2011 vybírala regulační poplatky, které činily celkem 3 538 mil. Kč, což je o 81 tis. Kč méně oproti předpisu. K růstu regulačních poplatků za hospitalizaci, z 60 Kč / den na 100 Kč/den, došlo až v prosinci roku 2011, tím pádem bude mít tato změna vliv na hospodářský výsledek až v roce 2012. Oproti roku 2010 společnost

v tomto roce neplánovala žádné výrazné změny.

Období roku 2012

Vývoj v oblasti rámcových smluv byl v 1. polovině roku 2012 takový, že zdravotnická zařízení nedostávaly vůbec žádné informace o záměru v pokračování smluvních vztahů, respektive o rozsahu nasmlouvané péče. V druhé polovině roku se začaly v médiích objevovat různé informace o rozsahu, struktuře a podmínkách nasmlouvání péče s jednotlivými poskytovateli. Byly uveřejněny nejrozličnější „neoficiální“ seznamy nemocnic, se kterými nemají být smlouvy vůbec uzavřeny, případně má dojít k redukci oddělení či lůžkového fondu K uzavření rámcových smluv do konce roku 2012 nedošlo. Rámcové smlouvy se podařilo uzavřít až počátkem roku 2013, u některých nemocnic na 5 let, u některých na dobu kratší. Na rámcové smlouvy opět navazují cenové dodatky, které definují rozsah zdravotní péče pro příslušný rok. Nedílnou součástí každé rámcové smlouvy je tzv. příloha č. 2, která definuje rozsah nasmlouvané zdravotní péče (kódy výkonů), personální a přístrojové vybavení. Tato příloha je každé čtvrtletí elektronicky aktualizována a zasílána všem zdravotním pojišťovnám.

Od poloviny roku 2012 je smluvně zajištěna poskytovaná péče na CT se všemi zdravotními pojišťovnami, kromě VZP, se kterou se podařilo smlouvu uzavřít od 1. 1. 2013.

Období začátku roku 2013 až po současnost

V roce 2013 došlo zatím ke dvěma důležitým událostem.

Od 1. 4. 2013 je v účinnosti nová personální vyhláška, která definuje povinné vybavení personálu dle struktury lůžkového fondu, a to jak lékařů, tak nelékařů. Pro menší zařízení typu Lužická nemocnice to znamená zpřísnění požadavků na personální vybavení. Pro rok 2013 jsou sníženy zálohy u lůžkové péče o 2 %.

Na začátku roku 2013 byl podaný návrh na zahájení řízení o zrušení vyhlášky č. 475/2012

SB., o stanovení hodnot bodu, výše úhrad hrazených služeb a regulačních omezení pro rok 2013 dle článku 87 odst. 1 písm. b) Ústavy České republiky. Jedná se tedy o návrh zrušení již zmiňované úhradové vyhlášky. Navrhovatele je skupina senátorů Senátu Parlamentu ČR a účastníkem řízení je Ministerstvo zdravotnictví ČR. Navrhovatele přistupují k návrhu nikoli proto, že by usilovali o přehodnocení hodnoty bodu a výše úhrad hrazené péče a regulačních omezení, ale pouze poukazují na skutečnost, že uvedeným podzákonným právním předpisem byl porušen zákon svévole a libovůle a současně byla ignorována zásada předvídatelnosti práva, která je jako součást základních hodnot právního státu zakotvena v Ústavě.

Zástupci smluvních poskytovatelů již několik let varují, že už samo setrvání na stejné hladině úhrad bez navýšení v porovnání s referenčním obdobím není dlouhodobě snesitelné a udržitelné. Místo očekávaného navýšení úhrad došlo naopak ke snížení úhrady u většiny poskytovatelů, přičemž Ministerstvo zdravotnictví snížení úhrad poskytovatelům žádným způsobem nezdůvodnilo.

Vinou nastaveného způsobu výpočtu konečné úhrady nebudou smluvní poskytovatelé v řadě segmentů minimálně do poloviny roku 2014 vědět, kolik dostanou za svoji práci, kterou odvedli v roce 2013, zapláceno. Poskytovatelé dostanou pouze tzv. předběžné měsíční úhrady, jejichž výši stanoví zdravotní pojišťovna jako jednu dvanáctinu za referenční období, a to zcela bez ohledu na aktuální objem vykázané péče.

9 Hodnocení ekonomického vývoje Lužické nemocnice a polikliniky, a.s. v závislosti na změnách ve zdravotnictví

Po popisu a rozebrání vývoje situace v Lužické nemocnici a poliklinice, a.s. v letech 2007-2013 a uvedení hlavních změn, ke kterým došlo, je třeba zrekapitulovat ty nejdůležitější změny a zhodnotit, zdali a jakým způsobem ovlivnily změny ve zdravotnictví ekonomický vývoj společnosti, což je hlavní cíl práce.

Důležitým bodem je, že zdravotnické zařízení se musí držet předpisů Úhradové vyhlášky. To je ovšem z pohledu administrativy jak časově, tak personálně náročné. Společnost musí zaprvé hlídat změny, ke kterým dochází a zadruhé musí neustále sledovat, zdali dodržuje stanovené a předjednané náklady pro jednotlivá oddělení. U poskytovatelů lůžkové péče je totiž způsob výpočtu úhrady nastaven tak složitě, že bez expertního posouzení znalcem není možné matematické vzorce, pomocí kterých se výše úhrady vypočítává, zpracovat. Navíc můžou vzniknout různé interpretace vzorců a může dojít k nedorozumění. Úhrada lůžkové péče se počítá pomocí 14 vzorců se 45 proměnnými. Protože Lužická nemocnice a poliklinika, a.s. poskytuje i ambulantní péči, její úhrada se vypočítává mimo jiných ustanovení prostřednictvím 21 vzorců se 64 proměnnými. Díky těmto složitostem musí společnost v současné době jen pro tyto „účely“ zaměstnávat 3 pracovníky, přičemž dříve stačil jeden. Tím samozřejmě společnosti narůstají náklady, jak je vidět v tab. 8. a tato skutečnost má vliv na celkový hospodářský vývoj společnosti.

Je zřejmé, že největší tempo růstu za jednotlivé roky mají osobní náklady. Hlavním důvodem je každoroční zvyšování mezd pracovníků. Společnost si musí svých kvalifikovaných pracovníků vážit z důvodu umístění zdravotnického zařízení ve Šluknovském výběžku. Těm, kteří zde nežijí, se do této oblasti nechce a ti, co tu žijí, většinou odcházejí do větších měst za lepšími pracovními nabídkami a podmínkami. Proto společnost nabízí svým zaměstnancům, především lékařům, z pohledu České republiky nadprůměrné platy, které každým rokem stále rostou.

Další položkou hospodářského výsledku, tentokrát výnosovou, je, že zdravotní pojišťovny začaly posílat na základě rozhodnutí Ministerstva zdravotnictví České republiky zdravotnickým zařízením průměrně 2500 Kč na zdravotní sestry a porodní asistentky na úvazek 1,0. Tato položka se odráží v celkových výnosech od zdravotních pojišťoven.

Další důležitou událostí ve vývoji nemocnice bylo např. rozdělení indexu DRG na Alfa a NonAlfa, což opět stěžilo práci administrativním pracovníkům, kteří mají tuto oblast na starost.

Hlavní změnou za analyzovaných 6-7 let je ale určitě a bezesporu zavedení regulačních poplatků v roce 2008 a jejich následné zvýšení v roce 2011.

Hodnocení vlivu dopadu výběru regulačních poplatků na hospodářský výsledek společnosti je velmi komplikované a může být nepřesné. Důvodem pro to je skutečnost, že na hospodářský výsledek má vliv mnoho proměnných. Nově zavedeným výběrem regulačních poplatků sice společnost získává průměrně kolem 4 mil. Kč ročně, a tedy by mohl být tento zvýšený výnos interpretován jako kladný příspěvek do hospodářského výsledku společnosti, ale vlivem dalších proměnných nelze výběr regulačních poplatků takto jednoduše interpretovat. Jako velké negativum zavedení regulačních poplatků je to, co bylo již uvedeno, a sice, že pacienti tyto poplatky neplatí. Tím Lužické nemocnici a poliklinice, a.s. narůstají pohledávky a kladný příspěvek do hospodaření společnosti již není tak velký, jak by se na první pohled zdálo. Dalšími protichůdnými vlivy jsou zejména růst osobních nákladů, jak bylo již řečeno, růst cen energií a dalších služeb a především dopad zvýšené DPH.

Většina položek ve zdravotnictví byla do roku 2012 ve snížené sazbě DPH, tedy původně 5 %, postupně zvýšená na 9 %, 10 % a 14 %, od roku 2013 na 15 %. Od 1. 1. 2013 došlo v rámci sjednocení dle pravidel EU k přesunu téměř všech položek spotřebovávaných ve zdravotnictví ze snížené sazby DPH, tedy 14 %, do základní (21 %). Fakticky se tedy jednalo o 7% skokové zdražení. Dle platného zákona o DPH nemá zdravotnické zařízení nárok na odpočet DPH na vstupu. Tento fakt je z pohledu ekonomiky velice důležitý a

skoro až zarážející. Tuto skutečnost si asi málokterá např. výrobní firma umí představit.

Tento nárůst znamená pro společnost zvýšení nákladů ve stovkách tisíc Kč, což při poklesu příjmů od zdravotních pojišťoven, které je dané úhradovou vyhláškou Ministerstva zdravotnictví ČR, znamená další negativní dopad na hospodaření.

Při změnách i ostatních proměnných, které mají vliv na hospodářský výsledek společnosti, lze tedy těžko vytáhnout pouze jednu proměnnou a hodnotit její přímý dopad na hospodaření společnosti.

Z pohledu výpočtů ekonomických ukazatelů a jejich výsledků, a z pohledu vývoje vybraných ekonomických aspektů, lze ekonomický vývoj Lužické nemocnice a polikliniky, a.s. zhodnotit následovně.

Ukazatelé rentability, které jsou zobrazeny v tab. 4 a obr. 6, dosahovaly nejhorších výsledků v roce 2008, ale od toho roku se rentabilita aktiv, vlastního kapitálu, tržeb i dlouhodobě investovaného kapitálu zvýšila. V některých letech ovšem docházelo opět ke snižování některých ukazatelů.

Rentabilita celkových aktiv se kromě roku 2008 pohybovala stále kolem 1-3 %. Což není vysoká hodnota, ale alespoň se dá říct, že výsledek není záporný.

Rentabilita vlastního kapitálu, což je relevantní údaj především pro akcionáře a vlastníky společnosti, se opět zvýšila v roce 2009 oproti roku 2008, a to o dost – skoro o cca 34,5 %. V roce 2010 došlo ale opět k propadu, k ne již tak rapidnímu, ale i přesto to bylo skoro 19 %. V roce 2011 dosahovala rentabilita vlastního kapitálu společnosti 11,4 %.

U rentability tržeb nedocházelo ve sledovaných letech k výrazným změnám v číslech, pohybovala se v rozmezí od -1 – 1 %, kdy záporné hodnoty nabyla rentabilita tržeb opět v roce 2008.

Rentabilita dlouhodobě investované kapitálu kolísá ve všech letech, a to mezi hodnotami

-8 % - 15 %.

Ukazatelé aktivity, které jsou zobrazeny v tab. 5 a obr. 7, říkají, jak podnik využívá vložené prostředky a pomocí výpočtů se došlo k závěru, že společnost dosahuje vyšších tržeb při nižších aktivech a tím pádem dochází k vysokému využití podnikového kapitálu. Dokazují to výsledky výpočtu obratu celkových aktiv, které v žádném roce nedosahují hodnoty menší než 1 a pohybují se v jednotlivých sledovaných letech stále kolem hodnoty 3-4.

Doba obratu pohledávek se pohybuje v rozmezí od cca 31-42 dní. Vzhledem k tomu, že v České republice je ideální, aby se doba obratu pohledávek pohybovala pod úrovní 30 dní, což znamená, že podnik může lépe splácet své závazky ze splacených pohledávek, tak má Lužická nemocnice a poliklinika, a.s. uspokojivé výsledky. Hodnoty by neměly přesáhnout 90 dní.

V ukazateli okamžitá likvidita vystupují ty nejvíce likvidní položky. Tzn., že se jedná o sumu peněz v pokladně a na běžném účtu a jmenovatel tvoří krátkodobé dluhy, běžné bankovní úvěry a krátkodobé finanční výpomoci. Hodnoty by se měla pohybovat v rozmezí 0,2 – 1,1, což společnost v roce 2009 a 2010 splňuje, v letech 2007, 2008 a 2011 je pod hranicí. Je nutné ovšem konstatovat, že výsledky jsou stále poměrně uspokojivé.

U pohotovosti likvidity se uvádí ideální poměr mezi čitatelem a jmenovatelem 1:1.

V takovém případě podnik nemusí prodávat zásoby, aby se mohl vypořádat se svými závazky. Lužická nemocnice a poliklinika, a.s. má sice na straně čitatele menší hodnoty, než na straně jmenovatele, ale rozdíl není alarmující.

Běžná likvidita, která by se měla pohybovat v rozmezí 1,5 – 2,5, dosahuje u společnosti ve všech letech hodnot menších než 1. Tzn., že společnost není schopná dost dobře pokrýt své krátkodobé závazky oběžnými aktivy. Vývoj ukazatelů likvidity je zobrazený v tab. 7 a obr. 9.

Ukazatel celkové zadluženosti, jehož vývoj je zachycen v tab. 6 a obr. 8, ukazuje, že společnost ve všech sledovaných letech dosahuje poměrně vysokých výsledků, a to od 70 % - 78,5 %. To znamená, že hodnota cizího kapitálu je vyšší, než hodnota aktiv společnosti. U zadluženosti VK je výsledek stejný – cizí zdroje jsou příliš vysoké.

Z pohledu celkových nákladů, jejichž vývoj je zachycený v tab. 8, docházelo mezi lety 2007 – 2010 k růstu, ale v roce 2011 klesly.

Stejný vývoj měly také výnosy společnosti, jak je patrné z tab. 9. Po součtu příjmů od zdravotních pojišťoven, příjmů za regulační poplatky a ostatních příjmů se došlo k závěru, že kromě roku 2011 výnosy rostly.

V tab. 10 je zachycený vývoj hospodářského výsledku společnosti, jehož výsledky jsou ovšem patrné již z nákladů a výnosů. Kromě roku 2008 byl hospodářský výsledek ve všech letech kladný, což je určitě pozitivní zjištění.

Vývoj počtu pacientů a bodů v Lužické nemocnici a poliklinice, a.s. je uveden v tab. 11 – 13 a kromě Lužické nemocnice počet mezi lety 2007-2011 vzrostl, avšak neustále kolísal.

Výsledky výpočtu Altmanovy vícerozměrné diskriminační funkce říkají, že ve všech sledovaných letech, od roku 2007-2011, se společnost nachází v pásmu bankrotu neboli má vážné finanční problémy.

Index IN05 zhodnotil situace o trochu lépe než Altmanova vícerozměrná diskriminační funkce, ale ne o moc. Kromě roku 2008, kdy byly výsledkem výpočtu vážné finanční problémy společnosti, v letech 2007, 2009-2011 se Lužická nemocnice a poliklinika, a.s. nacházela v tzv. „šedé zóně“ nevyhraněných výsledků.

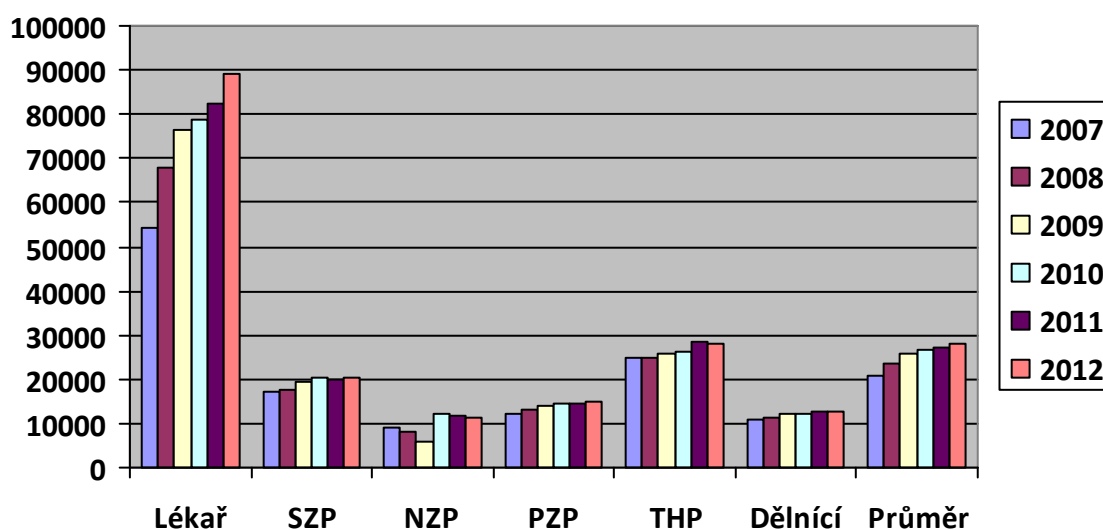
Z makroekonomického hlediska mají výsledky finanční analýzy, a tedy obecně chod a ekonomika společnosti, vliv především na region, ale i na celou Českou republiku. Umístění Lužické nemocnice a polikliniky, a.s. v tomto výběžku je velice důležité, protože další nejbližší zdravotnické zařízení tohoto typu je v České Lípě, Liberci a Děčíně, což je

30 - 60 min daleko. Pokud by zde tedy tento zdravotnický subjekt nebyl, docházelo by mnohdy k menším či větším problémům spojených s nedostatkem zdravotní péče a zároveň by to znamenalo zatížení pro ostatní zdravotnická zařízení v České republice. Důležitost zařízení je také určitě v zaměstnání mnoha lidí a s tím související menší mírou nezaměstnanosti v regionu. Na druhé straně město Rumburk přispívá a dotuje Lužickou nemocnici a polikliniku, a.s. několika miliony ročně, což není zanedbatelný výdaj v rámci města. Výsledky finanční analýzy odráží to, zdali zdravotnické zařízení dobře či špatně hospodaří se svými prostředky, a to má určitý vliv právě na příspěvky od města a s tím spojené rozhodování politiků města Rumburk.

Dalším cílem práce bylo vyvrátit nebo potvrdit následující tvrzení:

- Lužická nemocnice a poliklinika, a.s. poskytuje vysoké mzdové prostředky svým zaměstnancům,
- zavedení regulačních poplatků mělo za následek razantní zlepšení a zvýšení hospodářského výsledku společnosti Lužická nemocnice a poliklinika, a.s.,
- ekonomická situace Lužické nemocnice a polikliniky, a.s. se celkově zlepšuje.

První tvrzení, že Lužická nemocnice a poliklinika, a.s. poskytuje vysoké mzdové prostředky svým zaměstnancům, se potvrdilo. Názorně to jde vidět na růstu osobních nákladů v tab. 8, a zároveň v následujícím obrázku 10.

SZP...střední zdravotní personál

NZP...nižší zdravotní personál

PZP...pomocný zdravotní personál

THP...technicko-hospodářští pracovníci

Obr. 10: Vývoj průměrných mezd v letech 2007-2012

Zdroj: Interní materiály Lužické nemocnice a polikliniky, a.s.

Hlavním důvodem neustálého zvyšování mezd všech pracovníků společnosti je, jak bylo již řečeno, že je velice těžké získat do toho výběžku České republiky kvalifikovanou pracovní sílu a zároveň je těžké ji tu udržet. Zároveň díky složitosti Úhradových vyhlášek a s tím spojená náročnost vykonávané práce administrativních pracovníků, musí být tito zaměstnanci za tuto práci náležitě odměněni.

Druhé tvrzení, že zavedení regulačních poplatků mělo za následek razantní zlepšení a zvýšení hospodářského výsledku společnosti Lužická nemocnice a poliklinika, a.s., se nepotvrdilo, ale naopak vyvrátilo. Jistěže zavedení regulačních poplatků mělo i kladný vliv na ekonomiku firmy, jak je vidět v tab. 9, ale zároveň z této tabulky vyplývá, že příjem peněžních prostředků za regulační poplatky klesal. Oproti tomu pohledávky společnosti vzrůstaly. V roce 2007 byly kolem 20 mil. Kč, v roce 2010 24 mil. Kč. To je důsledkem

toho, co bylo již několikrát v práci zmíněno, že lidé regulační neplatí. Tím pádem vzrůstají pohledávky a snižuje se částka za vybrání poplatků. Neplatičům se vystavují faktory, což také, ač skoro zanedbatelně, stojí společnost určité finanční náklady a využití pracovní síly.

Třetí tvrzení, že ekonomická situace Lužické nemocnice a polikliniky, a.s. se celkově zlepšuje, se také nepotvrdilo. Sice byly zavedeny regulační poplatky, zdravotní pojišťovny začaly posílat příspěvky na zdravotní sestry a porodní asistentky, po několika letech vzrostly regulační poplatky za hospitalizaci, ale i přesto toto všechno nemá takovou váhu a takový vliv, aby došlo k radikálnímu ekonomickému vzestupu společnosti. Naopak společnost velmi ovlivňuje Úhradová vyhláška, která celý systém jen ztěžuje a komplikuje.

Celkově by se mohla situace v Lužické nemocnici a poliklinice, a.s. shrnout tak, že se snižují úhrady od pojišťoven, které měly „doplatit“ výběry za regulační poplatky, což se úplně dobře nedaří a zároveň velice rychle rostou společnosti náklady. Osobní náklady, náklady za energie a ostatní služby a zejména zvýšení DPH.

Závěr

Moderní chápání finanční analýzy vzniklo ke konci 19. století v USA. Po první světové válce začaly být sledovány účetní výkazy za účelem hodnocení schopnosti splácet úvěr zejména velkých firem. Systematický rozvoj finanční analýzy začal v průběhu Velké hospodářské krize a vyvrcholení krize pak přineslo uvažování o přežití firmy. Další rozvoj finanční analýzy následoval po druhé světové válce, kdy začala být zohledňována i výkonnost firem.

V česky mluvících zemích se problematikou finanční analýzy jako první zabýval Josef Pazourek, který byl spoluvůrce první české ekonomické encyklopedie a v roce 1906 vydal knihu *Bilance akciových společností*. Česká literatura původně užívala termín přejatý z němčiny bilanční analýza. Až po roce 1989 se prosadil angloamerický termín finanční analýza.

Význam finanční analýzy je poskytnout kompletní a důvěryhodné zhodnocení finanční situace podniku, bez kterého lze jen těžko zajistit úspěšnost podniku. Finanční analýza pomáhá odhalit, zda je podnik dostatečně ziskový, zda má vhodnou kapitálovou strukturu, zda využívá efektivně svých aktiv, zda je schopen včas splácet své závazky atd. Finanční analýza je schopna určit silné a slabé stránky vybraného podniku. Finanční analýza ale neslouží jen k hodnocení minulé a současné situace podniku, ale i k vytvoření podkladů k rozhodování a prognózování vývoje do budoucna.

K hodnocení finančního hospodaření podniku a zmapování ekonomického řízení podniku je tedy vhodné jako základ použít finanční analýzu. Finanční analýza je součástí systematického řízení podniku po stránce financí a je to zpětná vazba všech aktivit firmy. Odhalí, kam se podnik v jednotlivých oblastech finančního řízení dostal, jaké finanční cíle se podařilo naplnit a které naopak ne.

Ukazatele finanční analýzy se dělí do čtyř skupin. Analýza absolutních dat obsahuje horizontální a vertikální analýzu, přičemž vertikální analýza zahrnuje charakteristiku majetkové a kapitálové struktury a vysvětlení systému rozvahy a výkazu zisků a ztrát. Analýza rozdílových ukazatelů obsahuje čistý pracovní kapitál, čisté pohotovové prostředky, čistý peněžně - pohledávkový finanční fond, analýza poměrových ukazatelů ukazatele rentability, aktivity, likvidity, zadluženosti a analýza soustav ukazatelů zahrnuje SWOT analýzu, Kralickův rychlý test, Altmanovu vícerozměrnou diskriminační funkci, Index IN05 a Ekonomickou přidanou hodnotu EVA.

Ekonomika zdravotnictví souvisí s ekonomikou a ekonomickým systémem uplatněným v konkrétním státě, souvisí s postavením zdravotnictví v rámci celkové péče o zdraví a souvisí s koncepcí státu při realizaci určité sítě zdravotnických zařízení, skladbě daného zdravotnictví, dostupnosti zdravotní péče, atd. Jedná se tedy o konkrétní, ekonomicky vyčíslené náklady a výnosy, které mají svůj běžný hospodářský výsledek tak, jako v každém jiném sektoru národního hospodářství. Přesto má ale zdravotnictví svá specifika ve formě regulace tržních mechanismů nabídky a poptávky prostřednictvím zdravotní politiky daného státu.

Vybraná společnost pro tuto práci, Lužická nemocnice a poliklinika, a.s., se nachází ve městě Rumburk na severu Čech a zajišťuje lůžkovou péči, následnou péči s ošetrovatelskými lůžky, ambulance a zaměstnává ambulantní specialisty. Mezi nejdůležitější metody financování společnosti patří systémy DRG, URČ a body, a zahrnuje je tzv. úhradová vyhláška.

Vzhledem k tomu, že Lužická nemocnice a poliklinika, a.s. pro hodnocení svého vývoje používá finanční analýzu, je jednodušší vývoj analyzovat. S tím souvisí i vypovídací schopnost ukazatelů, která je velká a díky níž lze velice dobře zhodnotit např. rentabilita, likvidita či současná situace určitého podniku.

V práci je zachycen vývoj vybraných ekonomických údajů společnosti, jako jsou náklady, výnosy a hospodářský výsledek a je zobrazen vývoj počtu pacientů a vývoj počtu bodů v Lužické nemocnici a poliklinice, a.s..

Mezi největší změny, ke kterým ve společnosti za analyzované období došlo, patří zavedení regulačních poplatků, příspěvek Ministerstva zdravotnictví na zdravotní sestry a porodní asistentky, neustálé změny a inovace v úhradových vyhláškách a naopak neustálé zvyšování osobních nákladů, s čímž souvisí každoroční zvyšování mzdových prostředků, a zvyšování sazby DPH.

Ačkoliv by asi každý řekl, že zavedení regulačních poplatků muselo mít velice pozitivní vliv na hospodářský výsledek společnosti, nešlo o nic závratného. Hlavním důvodem je, že zdravotní pojišťovny již nezvedaly úhrady společnosti, protože se to mělo kompenzovat právě výběrem regulačních poplatků. Jelikož ale Šluknovský výběžek patří k chudším částím ČR, tak dochází k tomu, že pacienti regulační poplatky často neplatí. Tím vznikají společnosti pohledávky, které se těžko vymáhají.

Další aspekt, který má vliv na hospodaření společnosti, jsou osobní náklady, z nichž největší složku tvoří mzdové náklady. Podnik každý rok zvyšuje mzdy všem svým zaměstnancům, a to z důvodu neochoty lidí jít pracovat právě do tohoto regionu a nemocnice by jinak neměla kvalitní zaměstnance, zejména lékaře. Mezi další náklady samozřejmě patří neustálé zvyšování energií a ostatních osobních nákladů.

Velký vliv na hospodaření společnosti má zvyšování sazby DPH. Většina položek ve zdravotnictví byla do roku 2012 ve snížené sazbě DPH, tedy původně 5 %, postupně zvýšená na 9 %, 10 % a 14 %, od roku 2013 na 15 %. Od 1. 1. 2013 došlo navíc v rámci sjednocení dle pravidel EU k přesunu téměř všech položek spotřebovávaných ve zdravotnictví ze snížené sazby DPH, tedy 14 %, do základní, 21 %.

Hlavním cílem bylo ukázat, zdali změny ve zdravotnictví nějakým způsobem ovlivnily ekonomický vývoj Lužické nemocnice a polikliniky, a.s.. Došlo se k závěru, že tyto změny mají opravdu vliv na chod nemocnice a ne malý. Bohužel tento vliv nemá příliš kladné dopady, spíše se hospodářský výsledek společnosti díky neustálým změnám, reformám a úpravám ve zdravotnictví zhoršuje. Je nutné ovšem říci, že si hospodářský výsledek i přes všechny záporné faktory udržuje skoro ve všech letech kladné výsledky.

Dalším cílem bylo vyvrátit nebo potvrdit tři tvrzení. První, že Lužická nemocnice a poliklinika, a.s. poskytuje vysoké mzdové prostředky svým zaměstnancům, se potvrdilo. Společnost opravdu každý rok přidává svým zaměstnancům mzdy, což je z pohledu motivace zaměstnanců určitě velice vstřícný krok, ale samozřejmě to představuje vysoké náklady pro společnost.

Druhé tvrzení, že zavedení regulačních poplatků mělo za následek razantní zlepšení a zvýšení hospodářského výsledku společnosti Lužická nemocnice a poliklinika, a.s. se vyvrátilo. Výběr regulačních poplatků samozřejmě má vliv na hospodářský výsledek, ale vzhledem k pohledávkám, které vznikají díky neplatičům a díky nezvyšování plateb od zdravotních pojišťoven, k žádnému velkému zlepšení nedošlo.

Poslední tvrzení - ekonomická situace Lužické nemocnice a polikliniky, a.s. se celkově zlepšuje, se také vyvrátila, spíše hospodářský výsledek kolísá, ale lze říct, že není záporný.

Mezi možná doporučení pro Lužickou nemocnici a polikliniku, a.s. by mohlo patřit, jak by měla ovlivnit své slabé stránky. Mezi největší slabou stránku společnosti určitě patří ne moc dobrá ekonomická situace a výše rozpočtu. To samozřejmě společnost může jen těžko ovlivnit, ale i přesto by se jako možné řešení mohl jevit návrh na zrušení úhradové vyhlášky, o kterém bylo psáno v kap. 8.4 a který byl podán na začátku roku 2013. Jak je totiž zjevné, tak kořeny ne příliš dobré situace společnosti jsou právě v úhradové vyhlášce.

Dalším doporučením by mohlo být zpřísnění vymáhání regulačních poplatků od neplatičů. Zainteresovat do tohoto problému také město, které by učinilo určité kroky pro to, aby lidé regulační poplatky platili.

Seznam použité literatury

GLADKIJ, Ivan. *Management ve zdravotnictví*. Brno: Computer Press, a.s., 2003, 380 s. ISBN 80-7226-996-8.

HYRŠLOVÁ, Jaroslava, Jiří KLEČKA a Pavel MARINIČ. *Ekonomika podniku*. Praha: Vysoká škola ekonomie a managementu, 2007, 322 s. ISBN 978-80-86730-25-7.

JAKUBÍKOVÁ, Dagmar. *Strategický marketing*. Praha: Grada Publishing, a.s., 2008, 269 s. ISBN 978-90-247-2690-8.

LANDA, Martin a Michal POLÁK. *Ekonomické řízení podniku*. Brno: Computer Press, a.s., 2008, 198 s. ISBN 978-80-251-1996-9.

MARINIČ, Pavel. *Měření firemní výkonnosti*. Praha: Vysoká škola ekonomie a managementu, 2007, 208 s. ISBN 978-80-96730-24-0.

MORRIS, Stephen, Nancy DEVLIN a David PARKIN. *Economic analysis in health care*. London: John Wiley & Sons, 2007, 400 s. ISBN 978-0-470-01685-5.

NĚMEC, Vladimír. *Řízení a ekonomika firmy*. Praha: Grada Publishing, spol. s.r.o., 1998, 315 s. ISBN 80-7169-613-7.

NOVOTNÝ, Pavel. *Finanční účetnictví*. 1.vydání. Praha: Vysoká škola ekonomie a managementu, 2007, 271 s. ISBN 978-80-86730-16-5.

NOVOTNÝ, Pavel. *Základy účetnictví*. Praha: Vysoká škola ekonomie a managementu, 2007, 235 s. ISBN 978-80-86730-08-0.

SEDLÁČEK, Jaroslav. *Finanční analýza podniku*. Brno: Computer Press, a.s., 2009, 154 s. ISBN 978-80-251-1830-6.

SEDLÁČEK, Jaroslav. *Účetní data v rukou manažera-finanční analýza v řízení firmy*. 2. vydání. Praha: Computer Press, 2001, 220 s. ISBN 80-7226-562-8.

SCHOLLEOVÁ, Hana. *Ekonomické a finanční řízení pro neekonomy*. Praha: Grada Publishing, a.s., 2008, 256 s. ISBN 978-80-247-2424-9.

STROUHAL, Jiří. *Finanční řízení firmy v příkladech*. Brno: Computer Press, a.s., 2006, 178 s. ISBN 80-251-0913-5.

Finanční analýzy a rozborů. *Ekonomservis* [online]. Přerov, 2013 [cit. 2013-05-05]. Dostupné z: <http://www.ekonomservis.cz/index.php/ekonomicke-poradenstvi/financi-poradenstvi>

Finanční analýza. *Finanalýza* [online]. [cit. 2013-05-05]. Dostupné z: <http://www.finanalýza.kvalitne.cz/>

KISLINGEROVÁ, Eva. Finanční analýza. *Euroekonom* [online]. [cit. 2013-04-30]. Dostupné z: <http://www.euroekonom.sk/download2/testy-prijimacky-vs-ekonomia/Materialy-na-prijimacky-Podnikova-ekonomika-PE301-7.pdf>

BULLA, Miroslav. Výkaz zisku a ztráty v plném rozsahu - druhové členění. *Účetní kavárna* [online]. 2008 [cit. 2013-04-30]. Dostupné z: [http://www.ucetnikavarna.cz/archiv/dokument/doc-d3417v4583-sestavovani-rozvahy-vykazu-zisku-a-ztraty-a-prehledu-o-penezni/?search_query=\\$index=54&search_results_page=1](http://www.ucetnikavarna.cz/archiv/dokument/doc-d3417v4583-sestavovani-rozvahy-vykazu-zisku-a-ztraty-a-prehledu-o-penezni/?search_query=$index=54&search_results_page=1)

Ukazatelé rentability. JADVIŠČÁK, Daniel. *Finanční analýza* [online]. 2011 [cit. 2013-02-17]. Dostupné z: <http://financni-analyza.webnode.cz/ukazatele-zadluzenosti/>

Ukazatelé likvidity. *Businessvize* [online]. 2010-2011 [cit. 2013-02-17]. Dostupné z: <http://www.businessvize.cz/financni-analyza/ukazatele-likvidity>

SWOT analýza odhalí pravdivou tvář vaší firmy a pomůže vám nahlédnout do budoucnosti. *Ipodnikatel* [online]. 2011 [cit. 2013-02-17]. Dostupné z: <http://www.ipodnikatel.cz/Marketing/swot-analyza-odhali-pravdivou-tvar-vasi-firmy-a-pomuze-vam-nahlednout-do-budoucnosti.html>

IN05 – Bankrotní index z Česka, který funguje na české firmy. *Business vize* [online]. 2010-2011 [cit. 2013-04-28]. Dostupné z: <http://www.businessvize.cz/financni-analyza/in05-bankrotni-index-z-ceska-ktery-funguje-na-ceske-firmy>

Úvod do DRG. *Národní referenční centrum* [online]. Praha [cit. 2013-04-24]. Dostupné z: <http://www.nrc.cz/cinnosti/drg/co-je-drg/uvod-do-drg>

Vyhláška o stanovení hodnot bodu, výše úhrad hrazených služeb a regulačních omezení pro rok 2013. *Zákony pro lidi* [online]. 2010-2013 [cit. 2013-04-29]. Dostupné z: <http://www.zakonyprolidi.cz/cs/2012-475>

Seznam příloh

Příloha A: Základní schéma rozvahy

Příloha B: Základní schéma výkazu zisku a ztráty

Příloha C: Struktura pracovníků v Lužické nemocnici a poliklinice, a.s.

Příloha A

Základní schéma rozvahy

R O Z V A H A ve zjednodušeném rozsahu (v tisících Kč)									
Ozn.	Aktiva celkem	Účetní období				Ozn.	Pasiva celkem	Stav v účetním období	
		Běžné			Minulé			Běžném	Minulém
		Brutto	Korekce	Netto	Netto				
A.	Pohled. za upsaný vlastní kapitál					A.	Vlastní kapitál		
						A.I.	Základní kapitál		
B.	Dlouhodobý majetek					A.II.	Kapitálové fondy		
B.I.	DNM					A.III.	Fondy ze zisku		
B.II.	DHM					A.IV.	Výsledek hospodaření minulých let		
B.III.	DFM					A.V.	Výsledek hospodaření běžného účetního období (+/-)		
C.	Oběžná aktiva					B.	Cizí zdroje		
C.I.	Zásoby					B.I.	Rezervy		
C.II.	Dlouhodobé pohl.					B.II.	Dlouhodobé závazky		
C.III.	Krátkodobé pohl.					B.III.	Krátkodobé závazky		
C.IV.	Krátkodobý finanční majetek					B.IV.	Bankovní úvěry		
D.I.	Časové rozlišení					C.I.	Časové rozlišení		

Příloha B

Základní schéma výkazu zisku a ztráty

Minimální závazný výčet informací
podle vyhlášky č. 500/2002 Sb.,
ve znění pozdějších předpisů

VÝKAZ ZISKU A ZTRÁTY v plném rozsahu

ke dni

(v celých tisících Kč)

IČ

Jméno a příjmení, obchodní firma nebo jiný
název účetní jednotky

.....

Sídlo nebo bydliště účetní jednotky
a místo podnikání, liší-li se od bydliště

.....

Označení a	T E X T b	Číslo řádku c	Skutečnost v účetním období	
			běžném 1	minulém 2
I.	Tržby za prodej zboží	01		
A.	Náklady vynaložené na prodané zboží	02		
+	Obchodní marže (ř. 01 – 02)	03		
II.	Výkony (ř. 05 až 07)	04		
II. 1.	Tržby za prodej vlastních výrobků a služeb	05		
2.	Změna stavu zásob vlastní činnosti	06		
3.	Aktivace	07		
B.	Výkonová spotřeba (ř. 09 + 10)	08		
B. 1.	Spotřeba materiálu a energie	09	*	
B. 2.	Služby	10		
+	Přidaná hodnota (ř. 03 + 04 – 08)	11		
C.	Osobní náklady (ř. 13 až 16)	12		
C. 1.	Mzdové náklady	13		
C. 2.	Odměny členům orgánů společnosti a družstva	14		
C. 3.	Náklady na sociální zabezpečení a zdravotní pojištění	15		
C. 4.	Sociální náklady	16		
D.	Daně a poplatky	17		
E.	Odpisy dlouhodobého nehmotného a hmotného majetku	18		
III.	Tržby z prodeje dlouhodobého majetku a materiálu (ř. 20 + 21)	19		
III. 1.	Tržby z prodeje dlouhodobého majetku	20		
III. 2.	Tržby z prodeje materiálu	21		
F.	Zůstatková cena prodaného dlouhodobého majetku a materiálu (ř. 23 + 24)	22		
F. 1.	Zůstatková cena prodaného dlouhodobého majetku	23		
F. 2.	Prodaný materiál	24		
G.	Změna stavu rezerv a opravných položek v provozní oblasti a komplexních nákladů příštích období (+/-)	25		
IV.	Ostatní provozní výnosy	26		
H.	Ostatní provozní náklady	27		
V.	Převod provozních výnosů	28		
I.	Převod provozních nákladů	29		
*	Provozní výsledek hospodaření [ř. 11 – 12 – 17 – 18 + 19 – 22 – (+/- 25) + 26 – 27 + (-28) – (-29)]	30		

© BILANCE PRAHA 2004

Příloha C

Struktura pracovníků v Lužické nemocnici a poliklinice, a.s.

